

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
zemědělská fakulta
katedra cestovního ruchu v Táboře

Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Obchodní podnikání
Specializace: Cestovní ruch

PROFIL DESTINACE CESTOVNÍHO RUCHU V MĚŘÍTKU REAKREAČNÍHO PROSTORU

Vedoucí práce:
RNDr. Josef Navrátil

Autor:
Jana Faltusová

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana FALTUSOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání - cestovní ruch**
Název tématu: **Profil destinace cestovního ruchu v měřítku rekreačního prostoru.**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Provést situační analýzu rekreačního prostoru v. n. Pastviny.
Zjistit preference a zkušenosti aktérů s důrazem na odhalení konfliktů (pokusit se o segmentaci návštěvníků).
Kriticky zhodnotit současný stav využití rekreačního prostoru.
Zpracovat návrh opatření optimalizující využití rekreačního prostoru.

Metodický postup:

1. Analýza pramenů a literatury.
2. Terénní výzkum.
3. Situační analýza.
4. Metoda vysvětlujícího popisu.
5. Metoda interpretace kartografických a grafických děl.
6. Metody sociologického výzkumu.

Rámcová osnova:

1. Úvod s přehledem literatury k oblasti a tématu, 2. Metodika, 3. Situační analýza, 4. Výsledky sociologického výzkumu, 5. Návrhy opatření, 6. Shrnutí, 7. Použitá literatura, 8. Přílohy.

Rozsah práce: 30 - 40 stran

Rozsah příloh:

dle potřeby

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Disman, M.: Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha, 2000.
Foret, M., Stávková, J.: Marketingový výzkum. Praha: Grada,
Horner, S., Swarbrooke, J.: Cestovní ruch, ubytování a stravování
zítí volného času. Praha: Grada, 2003.
Hudečková, H., Kučerová, E., Kriz, L.: Metodologie sociologického
výzkumu pro nesociology. CZU Praha, 2004.
Királová, A.: Marketing destinace cestovního ruchu. Praha: H
2003.
Kollárik, T., Sollánová, E., Hradiská, E., Veresová, M.: Metodologie
nopsychologické práce. Bratislava: Ikar, 2004.
Kopp, J. a kol.: Úvod do regionálního výzkumu. ZČU Plzeň, 2000
Mariot, P.: Geografie cestovního ruchu. Bratislava: Academia, 1
Robinson, G.M.: Methods and techniques in human geography.
ter: John Wiley and Sons, 1998.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Josef Navrátil

Katedra cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce:

15. března 2005

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. dubna 2006

dekanka

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.

ČESKÁ UNIVERZITA
V CELEZKÝCH BUDĚJOVICÍCH
LIS
VANČIHOVA 1904 390 01 TÁBOR

V Českých Budějovicích dne 15. března 2005

doc. Ing. Marie
vedoucí

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Profil destinace cestovního ruchu v měřítku rekreačního prostoru“ vypracovala samostatně na základě vlastních poznatků a materiálů, které uvádím v seznamu literatury.

Jana Faltusová

podpis

Poděkování

Děkuji RNDr. Josefovi Navrátilovi za odbornou pomoc, za vedení bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat starostovi obce Pastviny Ivanovi Törkovi a zaměstnancům informačního centra Pastviny a Žamberk za ochotu a poskytnutí cenných informací.

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Cíl a metodika práce.....	2
2.1. Cíl práce.....	2
2.2. Metodika.....	2
3. Literatura a vymezení pojmů.....	6
3.1. Rešerše literatury.....	6
3.1.1. Literatura o sledovaném území.....	6
3.1.2. Literatura o obecné problematice.....	6
3.2. Vymezení pojmů.....	7
4. Charakteristika turistického regionu Východní Čechy.....	10
4.1. Turistické regiony České republiky.....	10
4.2. Charakteristika regionu Východní Čechy.....	10
5. Situační analýza turistické oblasti.....	14
5.1. Základní charakteristika oblasti.....	14
5.2. Geografická charakteristika oblasti.....	15
5.3. Socioekonomická charakteristika oblasti.....	17
6. Situační analýza cestovního ruchu Pastvinska.....	18
6.1. Analýza potenciálů na straně nabídky.....	18
6.1.1. Selektivní předpoklady.....	18
6.1.2. Lokalizační předpoklady.....	18
6.1.3. Realizační předpoklady.....	29
7. Situační analýza vodní nádrže Pastviny.....	32
7.1. Vodní nádrž Pastviny.....	32
7.2. Charakteristika obce Pastviny.....	33
7.3. Materiálně-technická základna.....	34
7.4. Kulturní, přírodní a sportovní atraktivita.....	37
8. Analýza potenciálů na straně poptávky.....	39
9. Analýza silných a slabých stránek Pastvinska.....	47
9.1. Analýza silných stránek.....	47
9.2. Analýza slabých stránek.....	48
9.3. Návrh zlepšení.....	48

10. Závěr.....	50
11. Summary.....	52
Seznam literatury.....	53
Seznam tabulek.....	55
Seznam grafů.....	55
Seznam map.....	55
Seznam příloh.....	56

1. Úvod

Cestovní ruch patří mezi nejvýznamnější součásti národního i světového trhu. Dynamický rozvoj tohoto odvětví znamená nejen hospodářský přínos a obrovský zdroj pracovních příležitostí, ale má i další kladný význam v podobě zachování původních tradic a kultur. Je rovněž důležitým faktorem mírového soužití. Význam cestovního ruchu je dán také tím, že druhotně pozitivně ovlivňuje řadu dalších odvětví, jako jsou zejména doprava, obchod, stavebnictví, bankovníctví, telekomunikace, kultura a sport.

Po politických a ekonomických změnách v roce 1989 zaznamenal cestovní ruch progresivní vývoj i na území České republiky a stal se významnou součástí národní ekonomiky. V rámci cestovního ruchu na naše území během jednoho roku přicestuje více než 100 milionů návštěvníků, což je tříapůlnásobek oproti roku 1989. Nejvíce republiku navštěvují Němci, Slováci, Angličané a Nizozemci. Devizové příjmy z cestovního ruchu byly v roce 2003 sedminásobně vyšší než v roce 1989. Právě v roce 2003 činily přes 100 miliard Kč. [20]

Všeobecně se předpokládá, že rozvoj cestovního ruchu bude i nadále pokračovat. Je velice důležité, aby se i v České republice do rozvoje cestovního ruchu zapojilo co nejvíce vhodných oblastí. Téměř 80% území České republiky je vhodné pro účely cestovního ruchu a rekreace. Republika nejen že má příznivou polohu uprostřed Evropy, ale nabízí krásnou krajinu, přírodní zvláštnosti, bohatství kulturních památek a zajímavosti z oblasti folklóru. Přestože se většina turistů v republice soustřeďuje do hlavního města Prahy, lázeňských středisek, Krkonoš a dalších center cestovního ruchu, v současné době vzrůstá zájem i o méně známé oblasti. V posledních letech se aktivity organizací cestovního ruchu zaměřují na podporu regionů a snaží se přilákat zahraniční turisty i do ostatních míst České republiky.

Oblast Pastvinska je jedním z krásných, avšak turisticky méně navštěvovaných míst naší republiky. Potenciál této oblasti je málo využíván, a to hlavně vinou nedostatečné propagace, špatné informovanosti a podceňování významu cestovního ruchu pro rozvoj regionu. Oblast nemá příliš výhodnou polohu pro realizaci cestovního ruchu, leží v severovýchodní části Pardubického kraje, u hranic s Polskem. Avšak tato práce dokazuje, že v lokalitě lze nalézt mnoho přírodních i kulturních atraktivit.

2. Cíl a metodika práce

2.1. Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je provést situační analýzu daného rekreačního prostoru a zhodnotit význam vodní nádrže Pastviny pro využití v cestovním ruchu. Pomocí dotazníkového šetření segmentovat návštěvníky této destinace. Popsat lokalizační a realizační potenciály oblasti, ekonomicky je zhodnotit, porovnat ceny a kvalitu daných služeb. Podrobněji analyzovat nejbližší okolí vodní nádrže, především kvalitu ubytovacích a stravovacích zařízení.

Tato bakalářská práce by měla také odpovědět na otázky: Odkud návštěvník pochází? Po kolikáté do oblasti přijíždí a jakým způsobem? Jak se o možnosti rekreace v této oblasti dozvěděl? Kolik dní zde stráví? Jakých služeb využije? Jakým aktivitám se zde věnuje či chtěl by věnovat? Co se návštěvníkovi zde líbí popřípadě nelíbí? Z práce by mělo být patrné, jakou destinaci využívanou k rekreaci u vody návštěvníci nejvíce využívají a kde se rekreovali v posledních letech.

2.2. Metodika

V bakalářské práci jsem se zabývala hodnocením oblasti v okolí vodní nádrže Pastviny z hlediska využitelnosti pro cestovní ruch. Metodický postup zpracování je možné rozdělit do několika fází.

V první fázi zpracování bakalářské práce jsem se zaměřila na studium odborné literatury a vymezila jsem si území pro terénní výzkum. K získání informací jsem navštívila obecní knihovnu v Pastvinách, městskou knihovnu v Ústí nad Orlicí a v Táboře a knihovnu Jihočeské univerzity v Táboře. Informace o regionu a vymezené oblasti potřebné pro analýzu nabídky jsem získala z publikací zabývajících se Východními Čechy, Pardubickým krajem či Ústeckoorlickem (viz seznam literatury), z internetových stránek, ze statistik Českého statistického úřadu a z informačních center. Několikrát jsem navštívila obecní úřad v Pastvinách a informační centra v Pastvinách a v Žamberku.

Druhá fáze probíhala v letních měsících a jednalo se o dotazníkové šetření, které pro mě bylo klíčové pro získání informací pro analýzu poptávky.

V třetí fázi jsem získané informace utřídila a zpracovala. Údaje získané dotazníkovým šetřením jsem zpracovala pomocí počítačového programu Excel, převážně využitím

kontingenčních tabulek a funkce automatický filtr. Pro lepší přehlednost jsem data utřídila do tabulek nebo grafů.

Metodika dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření probíhalo od června 2005 do září 2005. Výběr respondentů byl naprosto náhodný. Dotazování bylo realizováno převážně osobně, avšak kvůli špatnému počasí loňského léta a nedostatku respondentů v oblasti byly některé dotazníky ponechány k vyplnění v pastvinském infocentru, v recepcích kempů NOVA, Petrův palouk a Šlechtův palouk. Dotazování probíhalo v okolí Pastvinské přehrady, převážně v kempech, v místním infocentru, u občerstvovacích zařízení a v restauracích.

Dotazník (viz. příloha č.1) byl složen ze 18 otázek, z nichž 4 otázky byly použity pro statistické hodnocení. Otázky byly kombinací otevřených a uzavřených, přičemž uzavřené představují dichotomické otázky a vícenásobný výběr.

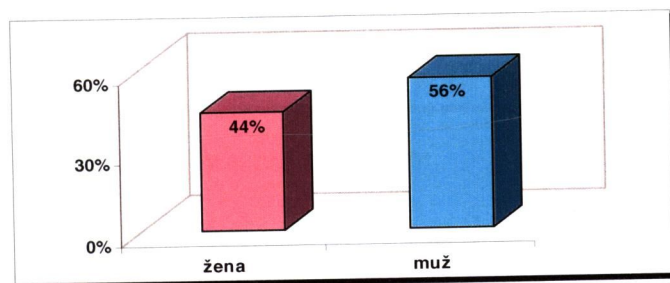
Specifikace respondentů

Celkem bylo osloveno 104 respondentů. Strukturu dotázaných představuje grafické znázornění dle různých kritérií.

Pohlaví respondentů

V dotazníkovém šetření bylo osloveno 58 mužů a 46 žen.

Graf č.1: Pohlaví respondentů.

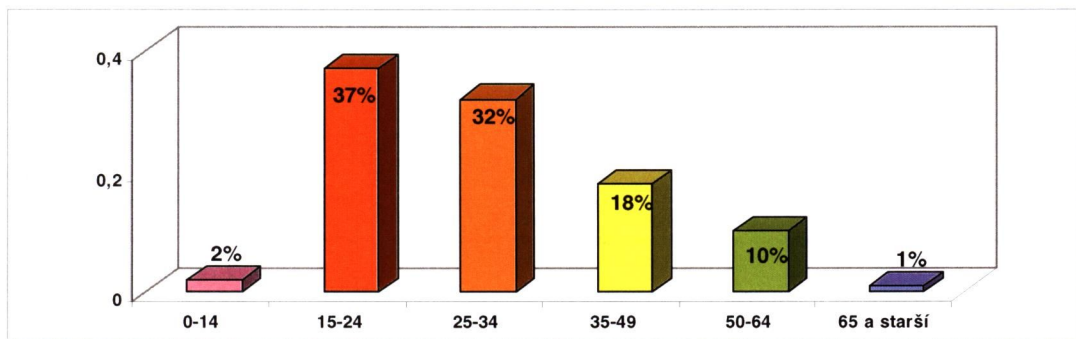
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Věk respondentů

Z věkové struktury oslovených respondentů vyplývá, že k Pastvinské přehradě jezdí převážně mladší lidé. Nejčastěji je zastoupena kategorie 15 – 24 a 25 – 34 let. Průměrný

věk respondentů je 30,5 let. Nejmladší dotazovaný byl muž ve věku 9 let, nejstarší dotazovaný byl muž ve věku 68 let.

Graf č.2: Věk respondentů.

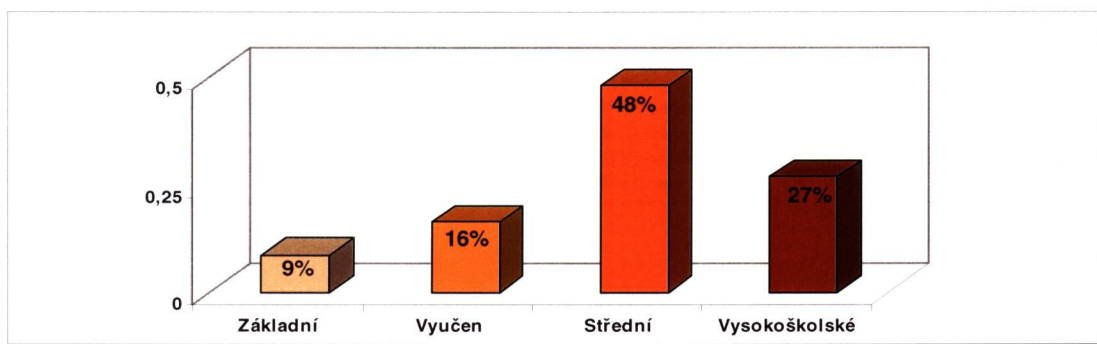

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

V dotazníkovém šetření bylo osloveno nejvíce respondentů s dosaženým středoškolským vzděláním. Více jak jednu čtvrtinu tvoří vysokoškolsky vzdělaní lidé, pouze 9 dotázaných má základní vzdělání.

Graf č.3: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů.

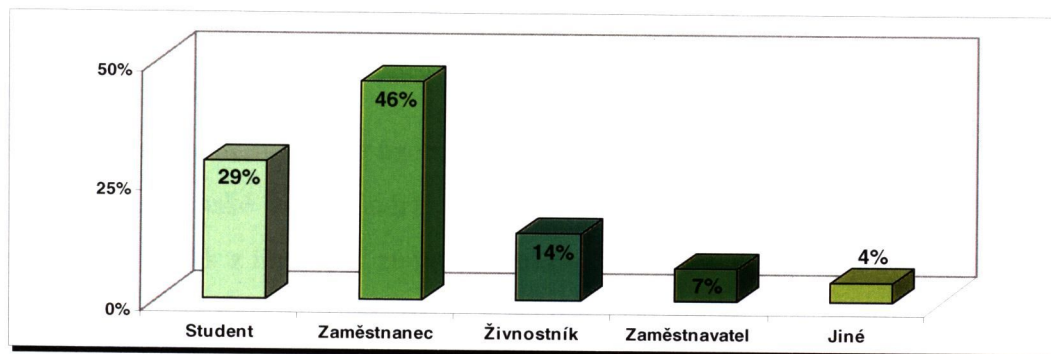

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

Zaměstnání respondentů

Z dotázaných 104 respondentů je 30 studentů, 48 zaměstnanců, 15 živnostníků a 7 zaměstnavatelů. Jeden respondent je důchodce a 3 nezaměstnaní.

Graf č.4: Zaměstnání respondentů.

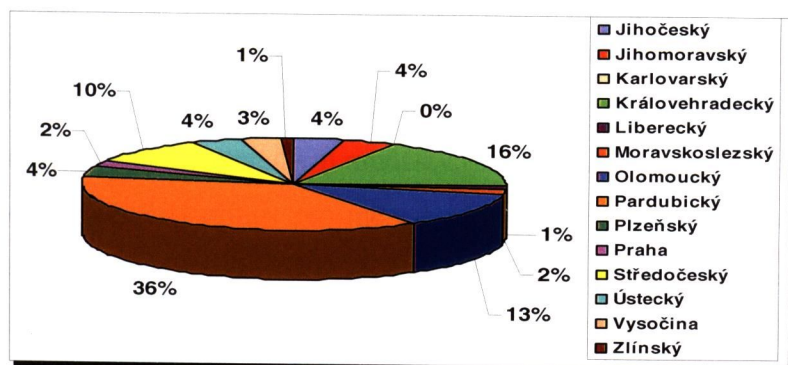

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

Původ respondentů

Nejvíce dotázaných pochází z Pardubického kraje. Dalšími výrazně zastoupenými kraji jsou Královehradecký, Olomoucký a Středočeský. Nejmenší zastoupení má kraj Moravskoslezský a Zlínský, dokonce nebyl tázán žádný respondent z Karlovarského kraje.

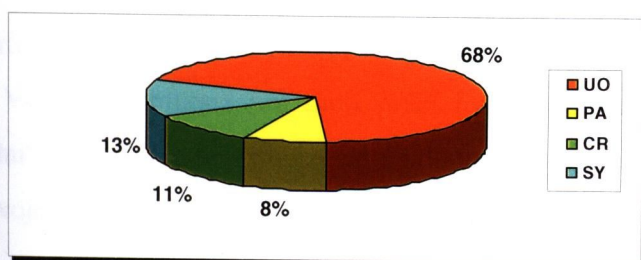
Graf č.5: Původ respondentů.

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

38 respondentů pochází z Pardubického kraje. Dvě třetiny mají trvalé bydliště v bývalém okrese Ústí nad Orlicí (26 respondentů), 5 dotázaných je z bývalého okresu Svitavy, 4 z bývalého okresu Chrudim a 3 z bývalého okresu Pardubice.

Graf č.6: Z které části Pardubického kraje pocházíte?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

3. Literatura a vymezení pojmů

3.1. Rešerše literatury

3.1.1. Literatura o sledovaném území

O okolí Pastvinské vodní nádrže se dozvídáme z literárních děl vztahující se přímo k této oblasti, jednak z literatury zaměřené na Ústeckoorlicko, Pardubický kraj a Východní Čechy.

O samotné vodní přehradě Pastviny a jejím okolí podrobně vypovídá kniha Emila Trojana „Pasviny“ [13]. Tato publikace se zabývá historií obce i přehrady, místními zajímavostmi a je doplněna o řadu dobových fotografií.

Profilem regionu Orlicko, tedy i Pastvinkou přehradou, se zabývá „Strategický plán rozvoje regionu Orlicko“ [4], analyzující geografické a socioekonomické charakteristiky regionu.

Pro zmapování vymezené oblasti jsem převážně použila publikace „Pardubický kraj – průvodce na cesty“ od Marka Podhorského [10], „Východočeský kraj, Ústeckoorlicko“ od Josefa Příbyla [11] a „Velká cestovní kniha: Česká republika“ od Petra Davida a Vladimíra Soukupa [1]. Tyto knihy podrobně vypovídají o přírodních a kulturních atraktivitách oblasti. Jsou doplněny velkým množstvím fotografií a map.

Avšak největší přínos pro mě měly internetové stránky. Internetová stránka Sdružení Orlicka www.orlicko.cz [21] podrobně popisuje všechny obce Sdružení, sportovní a kulturní aktivity v oblasti a přírodní a kulturní atraktivity. Dalšími důležitými stránkami pro mě byly internetové stránky měst v oblasti www.letohrad.cz [18], www.zamberk.cz [22] a www.jablonno.cz [17]. Neobešla jsem se ani bez statistik poskytovaných na internetových stránkách www.czso.cz [16] a informací o cestovním ruchu na stránkách www.czechtourism.cz [15].

3.1.2. Literatura o obecné problematice

Problematikou cestovního ruchu se u nás zabývá mnoho autorů – V. Hrala, J. Šíp, P. Mariot, S. Mirvald, J. Třicátník, J. Oriška a další.

Vedoucí publikací pro moji práci byla kniha Václava Hraly „Geografie cestovního ruchu“ [3]. V. Hrala vychází ze základní koncepce P. Mariota. Zaměřuje se na činitele rozvoje a rozmístění cestovního ruchu, které dělí na:

- selektivní (stimulační) faktory: stimulují vznik cestovního ruchu ve funkci poptávky
- lokalizační podmínky (předpoklady): vytvářejí možnosti pro jeho lokalizaci ve vztahu nabídky oblasti
- realizační podmínky (předpoklady): umožňují faktickou realizaci cestovního ruchu.

J. Šíp a J. Třicátník [12] kladou důraz na socioekonomickou charakteristiku, ve které se zaměřují na strukturu hospodářství, zaměstnanosti a demografické ukazatele. Dále se zaměřují na potenciály cestovního ruchu, které dělí na potenciály na straně nabídky a poptávky. I tímto postupem jsem se inspirovala ve své práci.

„Cestovního ruchu - výkladový slovník“ od J. Zelenky a M. Páskové [9] byl přínosným materiálem k vymezení daných pojmů. Publikace „Technika služeb cestovního ruchu“ od J. Orišky [8] a „Jak rozvíjet cestovní ruch“ od M. a V. Foretových [2] podrobněji vysvětlily problematiku realizačních i lokalizačních podmínek.

3.2. Vymezení pojmů

K vymezení pojmů byla využita publikace „Cestovní ruch – výkladový slovník“ od M. Páskové a J. Zelenky [13]. Pouze pojem cestovní ruch je citován z publikace od M. a V. Foretových „Jak rozvíjet cestovní ruch“ [2, str.16].

Cestovní ruch – činnost osoby cestující na přechodnou dobu (u mezinárodního cestovního ruchu maximálně jeden rok, u domácího šest měsíců) do místa mimo své trvalé bydliště, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávat výdělečnou činnost v navštíveném místě. Může se však jednat o služební, obchodní či jinak motivovanou cestu, jejíž zdroj úhrady vyplývá z pracovního poměru u zaměstnavatele v místě bydliště nebo v místě sídla firmy.

Potenciál cestovního ruchu – souhrnná hodnota všech předpokladů cestovního ruchu na daném území. Hlavní předpoklady a podmínky úspěšného rozvoje cestovního ruchu je možné rozdělit na přírodní, kulturně-historické, sociálně-ekonomické, materiálně-technické, politické, ekologické, personální, administrativní, demografické.

Účastník CR - každá osoba, která pobývá přechodně mimo místo svého běžného pobytu, přičemž motivací pro cestu není výdělečná činnost v tomto místě, a účastní se tedy některého druhu nebo formy CR.

Turista - (statistické vymezení WTO) cestující, který se zdrží v navštíveném místě alespoň 24 hodin za účelem využití volné času, a v tomto místě též přespí v hromadném nebo soukromém ubytovacím zařízení. Osoba cestující s cílem využití volného času.

Návštěvník - jakákoliv osoba, která cestuje do jiného místa než je místo jejího obvyklého pobytu na dobu nepřevyšující 12 po sobě jdoucích měsíců, přičemž účel návštěvy je jiný než výkon činnosti odměňované z navštíveného místa. Cestující, který přijel na jiné místo než je místo jeho bydliště.

Výletník (jednodenní návštěvník, exkurzionista) – dočasný návštěvník, který se v navštíveném místě nebo zemi zdrží pouze jeden den, tedy bez přenocování.

Rekreace - souhrn odpočinkových činností, provozovaných ve volném čase a často jako jedna z forem CR, zpravidla však nedaleko bydliště v rámci druhého bydlení, dětských táborů. Využití volného času, jehož součástí může být aktivní pohyb, aktivní nebo pasivní účast na různých akcích, cestování a turistika.

Infrastruktura CR - souhrn organizačně-technických předpokladů pro uspokojování potřeb účastníků CR v dané destinace (doprava, komunikace, zásobování elektřinou, pitnou vodou, kanalizace, maloobchodní síť, banky, směnárny, kulturní zařízení, zábavní zařízení, sportovní zařízení). Jádrem infrastruktury CR je suprastruktura CR.

Suprastruktura - specializovaná infrastruktura, část infrastruktury využívané určitým sektorem podnikání. V cestovním ruchu ji tvoří ubytovací kapacity, stravovací zařízení, cyklistické stezky, turistická informační centra, lyžařské vleky, sjezdovky, naučné stezky aj. Suprastruktura CR tvoří nejvýznamnější součást infrastruktury CR.

Ubytovací zařízení - objekty, prostory nebo plochy, kde je veřejnosti poskytováno ubytování. Je součástí základní infrastruktury CR, bývá spojeno se stravovacími službami v plném nebo omezeném rozsahu a případně i s poskytováním dalších služeb.

Kemp - vymezená plocha s hygienickým zařízením pro přechodné ubytování, ve vlastní zařízení hostů (stan, obytný přívěs, karavan) případně i ve zpravidla jednopodlažních ubytovacích objektech provozovatele (chaty, sruby, bungalovy) nebo v jejich samostatně pronajímatelných částech.

Penzion - zařízení nabízející ubytování, obvykle na více než jednu noc a poskytující stravování zejména svým hostům. Zpravidla je penzion malokapacitní ubytovací zařízení (od několika lůžek do několika desítek lůžek) s klidným a útulným rodinným prostředím, s omezenějším rozsahem a nižší úrovní společenských a doplňkových služeb, avšak s ubytovacími službami srovnatelnými s odpovídající třídou hotelu.

Hotel - ubytovací zařízení s nejméně 10 pokoji pro hosty a s recepcí, které zajišťuje mimo kompletní stravovací služby i široký sortiment dalších služeb pro hosty (pojetí běžné v ČR).

Hostel - ubytovací zařízení s nízkou cenou za přenocování, s omezeným rozsahem a kvalitou služeb a nenákladným základním vybavením, často vyhrazené určitým skupinám turistů.

Ubytování v soukromí - forma ubytování, která vyhovuje definici hromadného zařízení cestovního ruchu a nabízí omezený počet pokojů v soukromých domech za úplaty (pronájem) nebo zdarma.

Stravovací zařízení - objekty, prostory nebo plochy, kde je veřejnosti poskytováno stravování. Stravovací zařízení je součástí základní infrastruktury ČR, bývá samostatné nebo je součástí ubytovacího zařízení.

4. Charakteristika turistického regionu Východní Čechy

4.1. Turistické regiony České republiky

Rozloha České republiky není velká a tak její potenciál je možné na zahraničních trzích nabízet jako celek. Zámorí nás vnímá jako součást střední Evropy, avšak sousedící státy dokáží rozlišit i menší členění území. Cestovní ruch je zároveň vystaven i tvrdé mezinárodní a regionální konkurenci, která klade vysoké nároky na kvalitní, komplexní a atraktivní nabídku země. Splnění tohoto cíle předpokládá vytvoření ucelené a dostatečně atraktivní turistické nabídky, jejíž základem jsou turistické regiony.

Turistické regiony byly v České republice vymezeny v letech 1998 - 1999 na základě jednání v regionech. Výsledkem je členění na 15 turistických regionů. Ty jsou definovány jako území, pro něž je typický určitý druh cestovního ruchu. Tento druh jednotlivé prvky dané oblasti spojuje a sjednocuje, ale zároveň i odlišuje od ostatních regionů. [15]

Mapa č.1: Turistické regiony České republiky.

Zdroj: www.czechtourism.cz, Turistické regiony České republiky.

4.2. Charakteristika regionu Východní Čechy

Východní Čechy jsou turistickým regionem zahrnujícím Královéhradecký a Pardubický kraj. Svojí rozlohou je turistický region Východní Čechy na 5. místě mezi 15 turistickými regiony (807 000km²) a počtem obyvatel necelých 950 tisíc se pak řadí na místo čtvrté (po turistických regionech Severní Morava a Slezsko, Jižní Morava, Okolí Prahy). Pro potřeby cestovního ruchu jej lze rozčlenit do osmi turistických oblastí: Kladské pomezí, Podzvičínsko, Hradecko a Bydžovsko-Chlumecko, Orlické hory a podhůří,

Pardubicko, Chrudimsko-Hlinecko, Ústecko a Svitavsko. Největším městem v regionu je Hradec Králové, který má necelých 100 000 obyvatel.

Turistický region Východní Čechy je zajímavou destinací jak pro zahraniční, tak i pro domácí návštěvníky. Oblast je připravena uspokojit každého návštěvníka nabídkou turistických produktů.

Region je bohatý na kulturně-historické atraktivity – je zde situováno přes 30 městských památkových rezervací a zón a 24 přístupných hradů a zámků. Mezi základní pozitiva regionu patří pestrost a různorodost krajinných typů, což představují roviny, hornatiny, ale také četné vodní plochy, skalní města a chráněná krajinná území. Atraktivní lokality regionu jsou poměrně dobře dostupné, zejména po železnici. V posledních letech je patrný nárůst ubytovacích kapacit, stabilní zájem zahraničních návštěvníků, zejména z Německa, Nizozemska i z Polska a zvyšující se podíl náročné klientely.

Region má dobré předpoklady pro rozvoj kongresové a incentivní turistiky. V hojném počtu jsou také zastoupeny možnosti sportovních aktivit pro návštěvníky – rekreace u vody spojená s vodními sporty, cykloturistika, zimní sporty a například horolezectví v atraktivních terénech Adršpašsko-teplických skal a Broumovských stěn. Na území celého regionu se rozvíjí agroturistika, zvláště se zaměřením na tradiční chov koní. [6]

Přírodní atraktivity Východních Čech

Region disponuje množstvím přírodních krás od podhůří Orlických hor a přírodního parku Orlice, masivu Kralického Sněžníku přes oblast Svitavska, úrodné Polabí až k výběžkům Železných hor, Adršpašských a Teplických skal, Žďárských vrchů a Českomoravskou vysočinu.

Nejvyšším bodem Východních Čech a třetím nejvyšším bodem České republiky je Kralický Sněžník (1 424m). Kralickému Sněžníku se také říká „Střecha Evropy“, protože jeden z jeho vrcholů – Klepý – tvoří hlavní evropské rozvodí. Voda z jeho svahů je potoky a řekami odváděna do přítoků Černého, Baltského a Severního moře. Celá oblast Kralického Sněžníku se zbytky původní vegetace byla vyhlášena národní přírodní rezervací.

Na severovýchodní hranici ČR s Polskem se rozkládají Orlické hory, jejichž částí je i Chráněná krajinná oblast, která byla vyhlášena dne 28. prosince 1969 s cílem chránit a uchovat harmonicky vyváženou krajinu Orlických hor. Oblast se rozkládá na ploše 204 km² a nejvyšší vrchol je nazývá Velká Deštná (1 115m). Hory nabízejí mnoho příležitostí pro pěší turistiku, jízdu na horském kole a zimní i vodní sporty. Atraktivitu oblasti

protkané značenými turistickými stezkami podtrhuje samostatný architektonický prvek, kterým je soustava vojenského opevnění ze třicátých let. [14]

Chráněná krajinná oblast Železné hory zaujímá plochu o rozloze více než 28 000ha podél jihozápadní hranice Pardubického kraje. Rekreačním centrem těchto končin je rozsáhlá přehrada Seč. Spadá sem přírodní rezervace Oheb, dále na severozápadě rezervace Lichnice – Kaňkovy hory s rozsáhlými původními bukovými porosty a olšinami podél vodních toků. Zdejší zajímavostí jsou dvě rokle – Lovětínská a Hedvikovská. Ze vzácnějších živočichů zde žijí mlok skvrnitý a rak říční, z ptáků výr velký, kalous ušatý či vzácněji čáp černý.

Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy pojímá celý horní tok řeky Chrudimky a sahá až k městu Hlinsku. Žďárské vrchy jsou lokalitou s pestrými přírodními podmínkami a v širokém okolí dosahují nejvyšších nadmořských výšek – Devět skal 836m. Území bylo původně pokryto hlubokými jedlobukovými lesy. Dne pokrývají lesy okolo 46% povrchu, jedná se převážně o dřeviny jako smrk ztepilý a buk lesní. Oblast se vyznačuje drsným klimatem.

Přírodní park Orlice zahrnuje údolní nivy řeky Orlice se zbytky starého řečiště. Typické pro tento park jsou slatinné louky, tůňe a meandry společně s vodní a mokřadní květenou a vzácnou faunou.

Polabí proslulo již v 15. století jako krajina rybníků. Mezi největší patří Čeperka, Opatil a Bohdanečský. Přívod vody do těchto rybníků bylo třeba regulovat, a tak krajinu protkala síť umělých vodních kanálů, z nichž největší je tzv. Opatovický kanál. Jde o technickou památku ze 16. století.

Chráněná krajinná oblast Broumovsko zahrnuje Adršpašsko-teplické skály, největší a nejdívočejší skalní město ve Střední Evropě o rozloze bezmála 18km² a neméně zajímavé Broumovské stěny. Obě tyto národní přírodní rezervace jsou výjimečné svým reliéfem a klimatickým režimem, které umožňují život pozoruhodné květeny a zvířeny. [6]

Kulturní a společenské atraktivity Východních Čech

Návštěvníci se mohou v tomto regionu seznámit nejen s lidovými a folklorními tradicemi včetně řemeslné výroby, ale také s ojedinělým množstvím hradů a zámků, vojenských pevností a opevnění, městských památkových rezervací a mnoha dalších atraktivních památek renesanční, barokní, secesní i moderní meziválečné architektury.

Na celém území regionu se nachází množství architektonických památek: zříceniny hradů Lichnice, Potštejn a Oheb, hrady Košumberk, Litice, Pecka a Svojanov a zámky

Častolovice, Doudleby nad Orlicí, Karlova Koruna v Chlumci nad Cidlinou, Opočno, Slatiňany a Rychnov nad Kněžnou. Dále městské památkové rezervace a zámky v Pardubicích a Litomyšli (zámek v Litomyšli byl v roce 1996 zapsán do seznamu památek chráněných UNESCO). Mezi nejvýznamnější památky romantického období patří Hrádek u Nechanic. Z dalších památek stojí za zmínku původně královský hrad z přelomu 13. a 14. století Kunětická hora či Ratibořice, nedaleko kterého se nachází známé Babiččino údolí s naučnou stezkou. Atraktivní rokokovou památkou je zámek v Nových Hradech, který bývá označován jako český Schönbrunn. Významnými kulturními památkami jsou města Nové Město nad Metují, se čtvercovým náměstím a arkádovými renesančními domy, a Polička, se zachovalými 1220 metrů dlouhými středověkými hradbami.

Nevšední zážitky lze prožít i ve skanzenu Veselý kopec nedaleko Hlinska, kde se celoročně předvádí stará lidová řemesla, lidová architektura a tradiční lidové zvyky při oslavách svátků. Muzeum betlémů v Třebechovicích pod Orebem se pyšní Třebechovickým betlémem - unikátním velkolepým dřevěným dílem z 19. století, ale i ukázkami dalších jedinečných lidových betlémů. Zcela výjimečnou památku představuje hřebčín v Kladrubech nad Labem, světoznámý díky plemennému chovu koní. Jeden z nejstarších a největších hřebčínů na světě dodává bělouše evropským královským dvorům. Další významnou turistickou atraktivitou je ZOO ve Dvoře Králové nad Labem, kde kromě mnoha pavilonů a letních výběhů může návštěvník navštívit také africké safari.

Kulturní dějiny Východních Čech každoročně ožívají v řadě slavností a festivalů. Stačí jen připomenout Smetanovu Litomyšl, hudební festival pojmenovaný po známém místním skladateli nebo hudební festivaly v Poličce, rodišti skladatele Bohuslava Martinů, případně Pardubické hudební jaro. Pardubice jsou místem konání světově proslulé Velké pardubické steeplechase a motocyklových závodů o Zlatou přilbu. [6]

V regionu se narodilo mnoho slavných osobností, které se proslavily jak v České republice, tak i v zahraničí. Patří mezi ně první arcibiskup pražský a přední český diplomat Arnošt z Pardubic, vynálezci ruchadla bratřenci Veverkovi, průkopník letectví Jan Kašpar, představitel české kubistické architektury Josef Gočár, vynálezce vodního šroubu Jan Ressler, skladatelé Bohuslav Martinů a Bedřich Smetana, houslový virtuos Jaroslav Kocián, herec František Filipovský, pěvkyně Dagmar Pecková a slavný hokejový brankář Dominik Hašek.

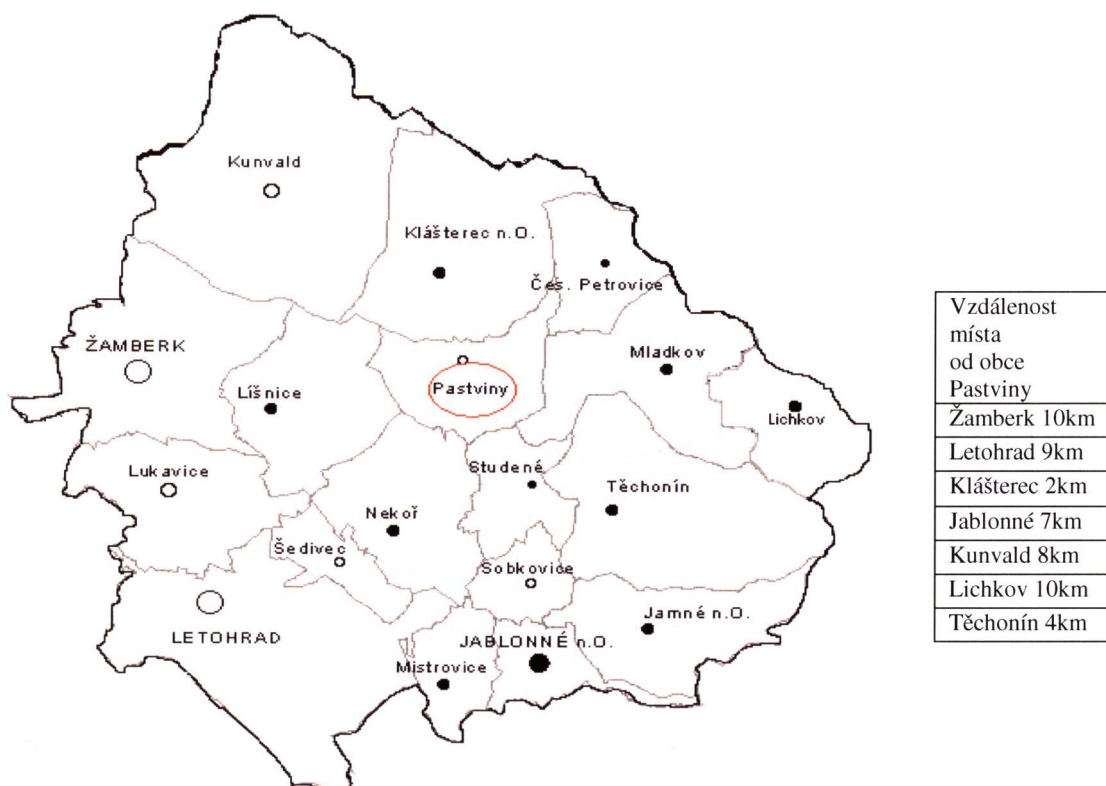
5. Situační analýza turistické oblasti

5.1. Základní charakteristika oblasti

Pro studium potenciálů určité oblasti je nejprve nutné tuto oblast přesně vymezit. Turistický region Východní Čechy je pro podrobnější charakteristiku velice rozsáhlý. Proto z daného území byla vymezena oblast v okruhu cca 15km od přehradní nádrže Pastviny se snahou zmapovat její charakter s důrazem na prvky a jevy cestovního ruchu.

Oblast Pastvinsko leží v turistickém regionu Východní Čechy, na severovýchodě Pardubického kraje, v bývalém okresu Ústí nad Orlicí, kde bezprostředně sousedí s územím Polské republiky. V oblasti se nachází 18 obcí (České Petrovice, Jablonné nad Orlicí, Jamné nad Orlicí, Klášterec nad Orlicí, Kunvald, Letohrad, Lichkov, Líšnice, Lukavice, Mistrovice, Mladkov, Nekoř, Pastviny, Sobkovice, Studené, Šedivec, Těchonín, Žamberk), z toho tři města: Letohrad, Jablonné nad Orlicí a Žamberk. Rozloha oblasti činí necelých 22 tisíc hektarů. Celá vymezená oblast spadá do dobrovolného svazku obcí s názvem Sdružení obcí Orlicko, které vzniklo 31.12.2001.

Mapa č. 2: Vymezení oblasti Pastvinsko.

Zdroj: www.czso.cz, Administrativní rozdělení okresu Ústí nad Orlicí k 31.12.2001.

5.2. Geografická charakteristika oblasti

Horopis

Do oblasti zasahují Orlické hory svou nejnižší položenou částí – Mladkovskou vrchovinou – se Zemskou bránou, vrchem Adamem a se Studeným vrchem. Východní hřbet Orlických hor zde tvoří Bukovohorská hornatina, směrem „do kraje“ navazuje rozsáhlá Podorlická pahorkatina.

Horninovým složením, tedy geologickou stavbou, je tato oblast zajímavá a pestrá. Kromě velice starých hornin, k nimž patří různé krystalické břidlice a vyvřeliny, jsou zde už mnohem více zastoupeny mladší usazené horniny. Červeným zbarvením se prozrazují pískovce a slepence permského stáří nebo nezpevněné usazeniny (jíly, písky a štěrky) způsobené poslední (mladotřetihorní) mořskou záplavou na našem území. Do podhůří místy zasahují také výběžky české křídové tabule s různými typy usazenin (opuk, pískovců, slepenců).

Nejvýše položeným místem oblasti je Suchý Vrch vysoký 995m nad mořem, ležící v Bukovohorské hornatině.

Na rudní ložiska nerostných surovin je oblast chudá. Naproti tomu, díky rozmanitému geologickému podkladu, jsou zde poměrně velké zásoby nerudných surovin a stavebních hmot. Lomy u Žamberka a Jablonného nad Orlicí poskytují žulu, z níž se vyrábí silniční a železniční štěrk, stavební kámen a silniční kostky. Okolí Žamberka také proslulo pískovci. [11,14,21]

Vodopis

Nejvýznamnějšími řekami oblasti v okolí nádrže Pastviny jsou Tichá a Divoká Orlice. Jejich soutok je blízko Týniště nad Orlicí a v Hradci Králové ústí do Labe.

Tichá Orlice pramení v kotlině u Králík ve svahu Jeřábu (1000m). Až k Mladkovu teče západním směrem, zde se obrací k jihu. Vytváří malebné údolí mezi Mladkovem a Jablonným n. Orlicí a mezi Letohradem a Chocní. Délka toku řeky je 107km.

Divoká Orlice je horská řeka pramenící v rašeliništích Topieliska a Czarneho Bagna v Polsku (dříve Jezerní pole) pod Bystřickými horami, jižně od polských lázní Duszniki Zdrój. Na naše území vstupuje severně od Trčkova. V délce necelých 30km vytváří státní hranici až k Zemské bráně. Pod Kláštercem n. Orlicí napájí přehradu na Pastvinách. Délka toku řeky je 102km.

Největším vodním dílem je vodní nádrž Pastviny, která hraje velkou roli na cestovním ruchu oblasti. Nádrž je postavena na toku Divoké Orlice. Dalších vodních ploch je zde však poměrně málo a dosahují jen malé rozlohy. [10,11]

Klima

Oblast se nachází v mírném klimatickém pásu. Srážkový průměr se zde pohybuje okolo 1000mm a průměrná roční teplota je 5-6°C. Ve vyšších polohách bývá léto vlhčí, v zimním období zde padá méně srážek než v letních měsících. Na jaře, v létě i na podzim převládají jihozápadní, západní a severozápadní větry, zatímco v zimě se mohou objevit i východní či jihovýchodní větry. [10]

Fauna a flóra

Část oblasti je situována v Chráněné krajinné oblasti Orlické hory a do oblasti také lze zahrnout přírodní park Orlice a Suchý vrch a přírodní rezervaci Zemská brána. Celé území vyniká svojí rozmanitostí fauny a flóry.

Faunu zastupují druhy hojně v lesích a na vlhkých horských lukách. Souvisle se vyskytuje zmije obecná, v listnatých a smíšených porostech žije mlok skvrnitý. V oblasti hnízdí více než 100 druhů ptáků, např. čáp černý, jestřáb, poštolka, sluka lesní, chřástal polní, výr velký a různé druhy sov. V přírodní rezervaci Zemská brána se dokonce vzácně vyskytuje i ledňáček říční. Z větších savců se zde žije jelen, srnec, černá zvěř, ondatra, liška, kuna a jezevec. Ve vodních tocích se pravidelně objevuje mihule potoční a mník jednovousí. V horní části toku Divoké Orlice se v minulosti vyskytoval i losos atlantský.

Bohatá je i flóra, na území se vyskytují jak horské druhy, tak i teplomilná společenstva či vysloveně vodní druhy. Z kriticky ohrožených druhů zde roste zbrojovka prameništní, z ohrožených druhů např. oměj pestrý, prstnatec májový a bledule jarní. Z dalších chráněných a vzácných druhů zde lze nalézt lilii cibulkonosnou, prhu arniku, kamzičník rakouský, atd.

Lesy pokrývají asi 45% vymezené oblasti. V minulosti převládaly na většině území květnaté bučiny. Pouze ve vyšších nadmořských výškách rostly acidofilní horské bučiny a horské smrčiny. Na svazích údolí řek Divoké a Tiché Orlice jsou sušové lesy, v nivách dolních toků luhy a olšiny. Unikátem oblasti je letohradská Bažantnice – druhá nejstarší v Čechách – má rozlohu téměř 4,5ha. Tento starý les byl založen již roku 1628. [14]

5.3. Socioekonomická charakteristika oblasti

Demografická charakteristika

Ve vymezené oblasti žije 24 438 obyvatel (údaj k 31.12.2004) a hustota 89 obyvatel na km² je nižší než celostátní průměr. Průměrný věk žijících obyvatel v oblasti je 38 let a index stáří 75 let.

Od roku 1900 zaznamenala oblast nerovnoměrný vývoj obyvatelstva. První nepříznivý vývoj vyvolala 1. světová válka, po 2. světové válce činil úbytek téměř dalších 5 tisíc obyvatel. Od padesátých let se situace v oblasti zlepšila natolik, že počátkem 21. století byl počet obyvatelstva shodný s počtem před 2. světovou válkou. V posledních dvou letech došlo ke stagnaci a následnému úbytku obyvatelstva.

Největším městem oblasti je Letohrad, který měl k 31.12.2004 přes 6100 obyvatel. Nejmenší obcí oblasti je Studené s 147 obyvateli. Přes 60% obyvatel žije v jednom ze tří měst oblasti. Biologickou strukturou převažují ženy oproti mužům. Nezaměstnanost oblasti je nižší než nezaměstnanost České republiky, v roce 2003 činila 6,7% a v roce 2004 narostla na 7,8%. Obyvatel do 14 let je z celkového počtu obyvatel 17%, věková skupina 15 – 64 let je zastoupena 70% a starších 65ti let žije v oblasti 13%. [15¹⁾]

Hospodářská charakteristika

Průmysl a zemědělství

Vymezená oblast je průmyslově-zemědělskou lokalitou. Dříve měla vysloveně zemědělský charakter. V první polovině 19. století oblast vynikala výrobou sirek, což se dá označit za počátek průmyslové výroby v lokalitě. Díky produkci zápalek byla vystavěna první továrna v Letohradě, která vyráběla přes 4 milióny sirek denně. Výroba byla po roce 1920 přesunuta do Sušice. Oblast mimo jiné proslula krajkářstvím a košíkářstvím. V současné době k nejvýznamnějším průmyslovým podnikům patří OEZ Letohrad (elektrotechnika), pobočka Rieter CZ v Žamberku (výroba textilních strojů) a BRAVO v Jablonném nad Orlicí (kuchyňské spotřebiče).

Mimo městské lokality oblast vyniká spíše zemědělstvím. Hlavní pěstované plodiny jsou brambory, řepka olejka, len, pšenice, krmná kukuřice a píce. V oblasti se nedaří ovocnářství. [11]

6. Situační analýza cestovního ruchu Pastvinska

6.1. Analýza potenciálů na straně nabídky

„Činitele rozvoje a rozmístění cestovního ruchu se z ekonomického i geografického hlediska dělí na:

- činitele, které stimulují vznik cestovního ruchu ve funkci poptávky a klasifikují se jako selektivní (stimulační) faktory,
- činitele, které vytvářejí možnosti pro jeho lokalizaci ve vztahu nabídky teritoria a klasifikují se jako lokalizační podmínky,
- činitele, které umožňují jeho faktickou realizaci a klasifikují se jako realizační podmínky. Jejich společným jmenovatelem je to, že se vždy projevují v prostorovém, územním uspořádání.“ [3, str.9]

Následující část práce obsahuje podrobnější analýzu potencionálů cestovního ruchu ve vymezené oblasti.

6.1.1. Selektivní předpoklady

Selektivní předpoklady mají primární význam především v rozvoji cestovního ruchu. Jejich prostřednictvím se mohou využít předpoklady pro cestovní ruch v dané oblasti. Představují společenské reality a dělí se na objektivní faktory (mírové uspořádání světa, vnitropolitická stabilita a charakter politického systému, životní úroveň populace, životní prostředí) a subjektivní faktory (reklama, propagace, módnost, trend). [3]

Selektivní předpoklady avšak nejsou prioritní pro tuto práci, jejich problematikou a následným řešením se zabývá například „Program rozvoje cestovního ruchu v regionu Východní Čechy“ zveřejněný na internetových stránkách www.czechtourism.cz a „Strategický plán rozvoje regionu Orlicko“ (www.czp.cuni.cz).

6.1.2. Lokalizační předpoklady

„Lokalizační podmínky cestovního ruchu mají ve vztahu k rozvoji druhotný význam. Rozhodující postavení však zaujímají při konkrétní lokalizaci (umístění) jeho realizace, bez ohledu na to, zda jsou přírodního či společenského charakteru. Rozhodují o funkčním využití konkrétní oblasti (střediska) cestovním ruchem z hlediska přírodních možností a charakteru a kvality společenských podmínek či atraktivit.“ [3, str.13]

Přírodní předpoklady

Přírodní předpoklady cestovního ruchu přímo souvisejí s rozmanitostí přírodního prostředí. Patří k nim zejména reliéf, výskyt povrchových i podzemních vod, zastoupení rostlinstva a živočišstva. Proto nejatraktivnější přírodní předpoklady představují právě chráněné krajinné oblasti a rezervace, kde je koncentrace všech přírodních krás nejvyšší.

Reliéf

Suchý vrch

Suchý vrch je nejvyšší hora zalesněného hřbetu v Bukohorské hornatině (995m). Je výletním místem a rozhledovým bodem. Za velmi dobré viditelnosti lze vidět i Krkonoše a nejvyšší horu České republiky Sněžku (1602m). V roce 1925 byla na Suchém vrchu Klubem českých turistů postavena turistická chata, která byla v osmdesátých letech rekonstruována na moderní hotel s rozhlednou. [1]

Mladkovská vrchovina

Mladkovská vrchovina je nejnižší částí Orlických hor s průměrnou nadmořskou výškou kolem 700m. Jejím nejvyšším vrcholem je Adam (765m) zdvínající se severozápadně od Mladkova. V Mladkovské vrchovině je množství turistických cest pro zimní i letní turistiku. [1]

Vodní plochy, toky a prameny

Divoká a Tichá Orlice

Řeky Divoká a Tichá Orlice patří mezi nejvýznamnější toky v oblasti. Přestože, vodní toky v oblasti se netěší takové pozornosti vodáků jako například v jižních Čechách nalézají se i zde kvalitní místa pro vodní turistiku a rekreaci. [14]

Vodní nádrž Pastviny

Vodní nádrž Pastviny leží na řece Divoká Orlice. Přehrada je vysoká 43m, zadržuje vodu v délce 8km a celková vodní plocha hladiny je asi 110ha. (viz. kap 7.1. Vodní nádrž Pastviny)

Léčivé radioaktivní prameny v Mladkově

Radioaktivní prameny jsou vázány na sněžnické ortoruly, vyskytující se v jádře velké geologické jednotky – orlicko-kladské klenby. V Mladkově vyvěrají na zlomovém pásmu,

ve kterém je hornina rozdrvena, voda jím prochází a rozpouští v sobě radon horninou uvolňovaný. Radioaktivnějších pramenů vyvěrá na lokalitě více. Nejvyšší radioaktivitu i vydatnost mají prameny Šalamoun a Karolína. [14]

Chráněné krajinné oblasti

Orlické hory

Nejvyšším bodem Orlických hor je Velká Deštná (1115m). Z geomorfologického hlediska se pohoří dělí na Deštenskou hornatinu, Mladkovskou vrchovinu a Bukovohorskou hornatinu. Celková délka Orlických hor je asi 56km a šířka nepřesahuje 10 km. (viz. kap. 4.2. Charakteristika Východních Čech)

Státní přírodní rezervace

Státní přírodní rezervace „Sutice“

Nachází se mezi Mistrovicemi a Verměřovicemi na pravém břehu Tiché Orlice. Rozloha asi 5,9ha. Roste zde starý bukový porost s příměsí dubu, v nižší poloze smíšený porost s převahou lípy a jasanů. V rezervaci se vyskytuje též chráněná květena, např. střešníček pantoflíček, sleziníky a břechťan popínavý. Žije zde poměrně vzácný ledňáček říční a plž zemoun skalní. [14]

Přírodní rezervace

Zemská brána

Chráněná přírodní rezervace Zemská brána se rozkládá na ploše 88ha v údolí Divoké Orlice ve východní části chráněné krajinné oblasti Orlické hory. Leží mezi Bartošovicemi v Orlických horách a Kláštercem nad Orlicí v nadmořské výšce 495 až 620m. Předmětem ochrany je celý krajinný komplex s lesními porosty na svazích, loukami v těsném okolí řeky a balvanitým řečištěm Divoké Orlice, jejíž břehy jsou lemovány nápadnými skalními útvary (skalní výchozy, jeskynní výklenky, ojedinele obří hrnce).

Porosty rezervace tvoří převážně druhotné smrkové lesy s vtroušenou jedlí bělokorou, bukem lesním a javorem klenem se zbytky květnatých bučin svazu Fagion. Bezlesé je pouze nejbližší okolí řeky, které je také botanicky nejzajímavější. Rostou zde mj. bledule jarní, kamzičník rakouský, lilie zlatohlávek, violka dvoukvětá, kruštík široolistý, jednokvítka velevětý, jilm horský, růže převislá, náprstník velkokvětý. V rezervaci se vzácně vyskytuje i ledňáček říční. Rezervací prochází naučná stezka, dlouhá asi 3km. [14]

Zámecké parky

Zámecký park Žamberk

Zámecký park v Žamberku byl pravděpodobně zřízen v 19. století. Je vybudován v anglickém stylu. Dnes slouží k odpočinku, hrám dětí, procházkám a cyklistice.[18]

Zámecký park Letohrad

Park vybudovaný v letech 1820 - 1830 je chráněný státem. Jedná se o anglický, volně krajinářský park. Nalézají se zde množství vzácných rostlin a dřevin. Stojí zde otevřený empírový pavilon a umělá jeskyně (grotta) s vyhlídkou. V dolní části parku byla zbudována oranžerie, kde se pěstovaly tropické rostliny, kaktusy a bonsaje. Byla zde chována nejstarší bonsaj v Evropě, odvezená po likvidaci oranžerie (1948) do botanické zahrady v Liberci. [18]

Významné přírodní památky

Letohradská bažantnice

Druhá nejstarší bažantnice v Čechách založená roku 1628, situovaná za severním okrajem Letohradu. Na rozloze téměř 4,5ha se zachoval porost zcela ojedinělý v horním Podorličí. Bažantnice oplývá rozmanitostí stromových, keřových i bylinných druhů. [11]

Letohradské aleje

Město Letohrad se také může pyšnit velkým množstvím místních alejí. Všechny cesty vedoucí do centra jsou jimi vroubeny. Dnes jsou v některých mezery a jsou postupně obnovovány. Ve městě roste např. alej javorová, kaštanová, březová, lipová, topolová a nespočetné množství alejí smíšených. [18]

Přírodní park Orlice

V roce 1996 vznikl přírodní park Orlice. Posláním parku je zachovat typický krajinný ráz s výraznými přírodními hodnotami, zejména přírodně blízkými biotopy v poříční zóně v ekosystému Tiché a Divoké Orlice. Zahrnuje údolní nivu Tiché Orlice od Mladkova a nivu Divoké Orlice od Klášterce nad Orlicí. [13]

Kulturně-historické předpoklady

Kulturní předpoklady vyplývají z výsledků tvořivé činnosti člověka a souvisejí s historickým vývojem území. Předmětem zájmu turistů jsou především architektonické památky, archeologické lokality, rozhledny, církevní stavby a v případě této lokality i pohraniční opevnění.

Hrady a zámky

Zámek Žamberk

První písemnosti o stavbě jsou z r. 1575. V současné době patří opět rodu Parishů. Zámek není přístupný veřejnosti, sídlí zde škola. Na nádvoří je možné shlédnout krásné pískovcové portály. Součástí zámku je zámecká kaple, kde se konají komorní koncerty. Okolo zámku se rozprostírá zámecký park. [10]

Zámek Letohrad

Barokní zámek je dominantou náměstí i celého města. Nachází se v něm hotel, restaurace, Soukromé gymnázium, ZUŠ a Městská knihovna. Na podzim roku 2002 byla otevřena první část stálé zámecké expozice. K zámku přiléhá přírodně krajinářský park s empírovou kašnou, umělou jeskyní s vyhlídkou a altánem. K zámku patří také zámecká terasa, která se připravuje na rekonstrukci. [10]

Lusthaus

Takto byl nazýván zámeček, bývalá hájovna, nacházející se v blízkosti Klášterce nad Orlicí. Postavil ho roku 1820 majitel Žambereckého panství Ir Parish. Jednalo se o lesní lovcí zámeček v empírovém slohu, který později sloužil za panskou hájovnu. Stál zde až do 27. března 1936, kdy vyhořel. V současné době se po stavbě najde jen minimální množství stop. [13]

Církevní památky

Kostel sv. Václava v Letohradě

Farní barokní chrám sv. Václava je nejkrásnější ozdobou města. Stojí v těsném sousedství zámku, monumentálně širokým a vysokým průčelím do náměstí. Kostel byl vybudován v letech 1680-1685 a je zdoben ojedinělými štuky od italského mistra Giovaniho Maderny. [10]

Gotický kostel Panny Marie v Klášterci nad Orlicí

Přesný datum postavení kostela není dodnes znám, ale ví se, že roku 1279 byl v Klášterci již vybudován. Kostel byl několikrát poničen a v roce 1452 proběhla rozsáhlá oprava. Kostel je jednou z nejstarších památek chráněných státem. Několikrát vyhořel a byl přestavován. [10]

Kostel Sv. Mikuláše v Nekoři

Nynější zděný kostel Sv. Mikuláše byl vystavěn v roce 1698 hrabětem Františkem Karlem Libštejnským z Kolovrat. Kostel Svatého Mikuláše patří mezi státní kulturní památky společně se hřbitovní zdí (parkánem) a kamenným křížem před kostelem. [10]

Další významné církevní stavby:

- Barokní kaple Sv. Jana Nepomuckého v Letohradě, stojí na místě původní svatojánské kaple, typický příklad symbolismu v církevní architektuře.
- Kostel Sv. Jana Křtitele v Mladkově, hodnotná barokní architektura venkovského charakteru.
- Kostel Sv. Bartoloměje v Jablonném nad Orlicí, typická ukázka vrcholného baroka
- Homarova kaplička Panny Marie z roku 1680, stojí u cesty vedoucí z Letohradu do Šedivce, patří mezi nejstarší místní památky. [10]

Pohraniční opevnění

Vybudované na ochranu státu ve 30. letech 20. století. Systém pěchotních srubů vyztužených dělostřeleckými tvrzemi a linií lehkého opevnění doplňovaly protipěchotní a protitankové překážky. Prostor mezi kótou Maliník a Zemskou bránou u kladského výběžku představoval na konci 30. let minulého století nejsilnější opevněné území tehdejšího Československa, i v Evropě patřil k nejmohutnějším obranným postavením.

Jednou z mála dokončených dělostřeleckých tvrzí byla Bouda u Těchonína, železobetonový srub, propojený podzemními chodbami a sály. Kromě zbraní tu měli obránci k dispozici filtrovní vzduchu, elektrárnu, kasárna s kuchyní a ošetřovnu, velké sklady a úzkorozchodnou dráhu.

Pevnosti odolné vůči všem tehdy známým zbraním však v pravém boji nebyly vyzkoušeny. Mnichovská dohoda rozhodla na podzim roku 1938 o jejich opuštění a vydání Německu bez výstřelu. V roce 1995 došlo k zapsání tvrže Bouda na seznam kulturních památek ČR. [6]

Rozhledny

Suchý vrch

Nejmohutnější rozhledna Orlických hor, součást Kramářovy chaty, jejíž výstavba patřila k největším a také nejnákladnějším stavebním akcím Klubu československých turistů v meziválečném období. Chata byla stavěna v letech 1926 – 28, v letech 1931 – 32 vedle chaty vyrostla 32m vysoká vodárenská věž a zároveň rozhledna v jednom. [7]

Tyršova rozhledna

Rozhledna přezdívána Rozálka stojí na Kapelském vrchu na okraji města Žamberka. Upoutává především svým zvláštním tvarem. Rozálka má svoji dvojnici, rozhlednu zvanou Hýlačka u jihočeského Tábora. [7]

Kulturní zařízení, kulturní a společenské akce

Mezi nejvýznamnější cíle cestovního ruchu patří kromě přírodně zajímavých území také města soustřeďující větší množství kulturních památek i jednotlivé kulturněhistorické lokality. Atraktivní se jeví také muzea, líčící historii dané oblasti. V lokalitě se nacházejí 4 kina, 1 divadlo, 18 veřejných knihoven a 5 muzeí. [15²⁾]

Významná města a obce

V oblasti jsou situována tři města: Letohrad, Žamberk a Jablonné nad Orlicí a v žádném z nich se nenachází městská památková rezervace, pouze městské památkové zóny. Za zmínku jistě stojí i obec Kunvald.

Letohrad

Město Letohrad má 6 165 obyvatel a prostírá se na ostrohu nad soutokem Tiché Orlice a Lukavického potoka. Toto město se až do roku 1950 jmenovalo podle nedalekého hradu Kyšperk. První zmínka se datuje do roku 1308. Největší rozvoj zaznamenalo město v 17. století za hraběte Hynka Jetřicha Vitanovského, který zde nechal vystavět barokní zámek a kostel s ojedinělou štukovou výzdobou. Město je půvabné především rozsáhlým náměstím s pozdně barokními a klasicistními domy, na jižní a na severní straně s podloubím. Nápadnou dominantou je raně barokní kostel sv. Václava z roku 1680, u něj zvonice z roku 1705 – u její paty je hrob národního buditele Františka Ladislava Heka, ústřední postavy Jiráskova románu F. L. Věk. Dominantou náměstí je barokní Mariánský morový sloup.

Letohrad leží v nádherném údolí, obklopený krásnou nezničenou přírodou. S historií města se návštěvník seznámí v Městském muzeu a v soukromém Muzeu řemesel. Každoročně se v Letohradě pořádá slavná Kopečková pouť, Mezinárodní hudební festival, Kaskády výtvarného umění a Mistrovství ČR v biatlonu na kolečkových lyžích. [18]

Žamberk

Město Žamberk má 6 051 obyvatel a leží v podhůří Orlických hor při řece Divoké Orlici. Bylo založeno ve 13. století při kolonizaci kraje vedené rodem Drslaviců na místě, kde se křížila Kladská s Trstenickou obchodní stezkou. Nepřehlédnutelnou dominantou města jsou dvě vysoké věže barokního kostela sv. Václava z 18. století, které měří 72 metrů. Vpravo při vjezdu do středu města je muzeum, bývalý Kateřinský špitál a v jeho sousedství se prostírá židovský hřbitov. V jihozápadní části města stojí zámek, který byl z původní renesanční podoby ve 20. století upraven secesně. Zámek je postaven na místě, kde podle pověstí stával hrad Karlov, který nechal vybudovat Karel IV. při dobývání nedalekého hradu Žampach. Zámek obklopuje rozsáhlý anglický park, který přechází v oboru. Na Kapelském vrchu vysokém 470 metrů byla v roce 1682 vybudována kaple sv. Rozálie a v její blízkosti se tyčí rozhledna Rozálka (oficiálně Tyršova rozhledna). [10]

Jablonné nad Orlicí

Jablonné vzniklo ve 12. či 13. století na ostrohu při soutoku potoka Orličky s Tichou Orlicí, při významné obchodní stezce spojující Moravu a Kladsko. Město má 3 050 obyvatel. Střed města zahrnuje městská památková zóna vyhlášená roku 1976. Na čtvercovém náměstí se dochovalo několik dřevěných domů lidové architektury s typickými lomenicemi a domy s pozdně barokními fasádami z konce 18. století. V městské zástavbě vyniká zejména patrový roubený Ulrichův dům (čp. 24) s podloubím a pavlačí z roku 1751, v němž se nyní nachází hostinec U Černého medvěda. Na náměstí stojí také městský dům, který je krásnou ukázkou místního řezbářského umění, radnice postavená v roce 1831 a morový sloup. Nad náměstím stojí barokní kostel sv. Bartoloměje z roku 1725 a součástí vrcholného barokního komplexu je i barokní fara, kaple, márnice a kamenný kříž. Břehy Tiché Orlice spojuje most se sochami sv. Jana Nepomuckého a sv. Floriána postavený roku 1843, vyhlášený za technickou památku. Ve Slezské ulici roste dub letní, jehož stáří se odhaduje na 560 let. [10,17]

Kunvald

Obec leží mezi městy Žamberkem a Rokytnicí v Orlických horách. První písemnou zmínkou o založení obce je zápis z r. 1363. Kunvald je významnou historickou obcí, neboť zde byla v r. 1457 založena nová česká církev vycházející z učení Petra Chelčického – jednota bratrská. Mezi významné památky obce patří pomník J. A. Komenského, který v obci působil. [10]

Muzea

Muzeum Jablonné nad Orlicí

Stálá expozice dějin města byla vybudována v zrekonstruovaném „Matyášově domě“ na náměstí. Dům byl postaven v roce 1830 v pozdně empírovém slohu. Součástí expozice jsou předměty denní potřeby v domácnostech a malých hospodářstvích našich předků. [1]

Městské muzeum Letohrad

Ve stálé expozici muzea se návštěvníci mohou seznámit s historií města, své místo zde našla Vojáčkova galerie, sirkařství, expozice národních krojů, díla Alfonse Muchy, Napoleonovy saně a další zajímavé exponáty. Muzeum také pořádá tématické výstavy. [1]

Muzeum řemesel Letohrad

Muzeum řemesel bylo otevřeno v květnu roku 2000 a zaujímá vrchní tři patra v památkovém objektu bývalé sýpky z roku 1750. Muzeum řemesel je plochou 720m² největší svého druhu v České republice a jeho význam dosahuje evropského formátu. Expozice podává ucelený obraz o řemeslech nejčastěji z počátku 20. století v typicky vybavených dílnách. [10]

Městské muzeum Žamberk

Bylo založeno roku 1911. Nyní se nachází v budově Kateřinského špitálu, v blízkosti náměstí. Ve stálé expozici se návštěvníci seznámí s historií města a dřívějšími zvyky a tradicemi místních obyvatel. V expozici si také lze prohlédnout původní Erxlébenovu lékárnu. [10]

Muzeum J. A. Komenského a Jednoty bratrské v Kunvaldě

Muzeum nese název „Domek Na Sboru“. V tomto objektu býval sbor Českých bratří a po opravách slouží jako malé muzeum J. A. Komenského a Jednoty bratrské. Budova představuje typ zdejší podhorské lidové architektury. [10]

Významné osobnosti oblasti

- Václav Prokop Diviš (1698 – 1765), žamberský rodák, teolog, filozof, badatel a přírodovědec. Zkonstruoval první na světě zemněný bleskosvod.
- Prof. MUDr. Eduard Albert (1841 - 1900), žamberský rodák, zakladatel české chirurgie, provedl 1. antiseptickou operaci a prosadil sterilizaci chirurgických nástrojů.
- Václav F. Kumpošt (1843 - 1874), žamberský rodák, kandidát lékařství, zakladatel časopisu Vesmír. Roku 1871 vyšlo první číslo časopisu Vesmír.
- Josef Rous (1874 - 1942), žamberský rodák, řezbář. Tvořil interiéry zámků v Častolovicích, Opočně a Doudlebách nad Orlicí.
- Ing. Josef Lux (1956 – 1999), nekořský rodák, politik, bývalý ministr zemědělství, místopředseda vlády a předseda KDU-ČSL.
- PhDr.et MUDr. František Bílek DrSc.(1885 – 1972), kunvaldský rodák, zakladatel zootechniky a hippologického muzea ve Slatiňanech. Zachránce plemeno starokladrubských koní. [21]

Kulturní a společenské akce

V oblasti se koná řada kulturních a společenských akcí, avšak většina z nich má pouze oblastní význam. Mezi nejvýznamnější kulturní události patří Mezinárodní hudební festival v Letohradě, dříve nazývaný Varhanní festival, který přivítal řadu významných umělců od nás i ze zahraničí. Další kulturní akcí je letohradská „Kopečková pouť“, která se koná vždy v květnu a je doprovázena bohatým kulturním programem. Koncerty v oblasti často pořádá východočeské rádio OK. V obcích jsou poměrně časté maškarní plesy a dětské karnevaly, zábavy pro mládež. V Žamberku se nacházejí disko kluby Ponorka a Tobogán, v Letohradě klub Bristol a v Jablonném nad Orlicí Disko Galaxy. [21]

Sportovní vyžití

Naučné stezky

Spojováním přírodních krás a kulturních zajímavostí v managementu cestovního ruchu vznikají naučné stezky. Lze je považovat i za místa sportovního vyžití, protože jsou spojovány s pěší turistikou či cykloturistikou. Ve sledované oblasti jsou následující:

- Naučná stezka Kunvald – Žamberk (délka 4,5km). Začíná v Žamberku u Albertina a končí v Kunvaldě na rozcestníku značených stezek. Má celkem 8 zastavení.
- Naučná stezka Zemská brána (3km). Začíná u Klášterce nad Orlicí a pokračuje až k silničnímu mostu u státních hranic pod Čihákem. Má celkem 23 zastávek.
- Naučná stezka Betonová hranice. Začíná a končí u železniční stanice Mladkov, prochází linií opevnění mezi Mladkovem a tvrzí Bouda. Jejích 13 tabulí podává podrobný popis bývalého československého opevnění (včetně fotodokumentace).

[10]

Vodní sporty

Oblast poskytuje kvalitní místa jak pro vodní turistiku tak i pro koupání a různorodé vodní sporty. V oblasti jsou 2 sjízdné řeky. Divoká Orlice se za příznivého stavu vody splouvá zpravidla od Nekoře, úsek k soutoku s Tichou Orlicí měří 88km. Tichá Orlice je při dostatku vody sjízdná z Lichkova, méně zkušené vodáči začínají až v Jablonném nebo v Letohradě. Rájem vodních sportů je Pastvinská přehrada. (viz. kap. 7.4. Kulturní, přírodní a sportovní atraktivita)

V oblasti se nacházejí 3 koupaliště. Nejnovější je v Žamberku, vybavené bazény, brouzdalištěm, tobogány, skluzavkou a mnoha dalšími atraktivitami. Koupaliště Letohrad disponuje třemi bazény, hřištěm na plážový volejbal a nohejbal a restaurací. Přírodní koupaliště v Jablonném nad Orlicí má k dispozici přilehlý sportovní areál a občerstvení.

[21,22]

Lyžařské sporty

Oblast nepatří mezi nejideálnější lokality sjezdového lyžování v republice. Místního významu jsou lyžařské vleky v Jablonném nad Orlicí a Pastvinách. Avšak celá oblast má vynikající potenciál pro rozvoj běžeckého lyžování (především okolí Suchého vrchu, Mladkova, Kunvaldu a Jablonného nad Orlicí). [22]

Cyklotrasy a cyklostezky

Cykloturistika je fenomén, kterému je v poslední době vzhledem k jeho významu a atraktivitě v rámci cestovního ruchu a vzhledem k rozvojovému potenciálu věnována velká pozornost. V oblasti se nacházejí 3 trasy II. třídy a 7 tras IV. třídy. [21]

Pěší turistika

Husté síť stezek pro pěší turistiku jsou vytvořeny zejména v turisticky atraktivních oblastech, k nimž bezesporu patří oblast Orlických hor a Podorlicka a okolí Suchého vrchu. Na systém turistických tras jsou napojeny veškeré atraktivity cestovního ruchu oblasti. Oblastí prochází Cesta Aloise Jiráska (Jiráskova cesta), která vede z Broumova přes Zemskou bránu a Suchý vrch až do Litomyšle. [21]

Další sportovní aktivity

- Tenis: tenisové kurty se nacházejí v Žamberku a Letohradě.
- Minigolf: minigolfové hřiště s 18ti hracími drahami v Žamberku.
- Hipoturistika: statek U Svatého Jana, Kunvald.
- Bowling: průmyslová zóna OEZ Letohrad, hotel Filipínám Jablonné nad Orlicí.
- Squash: squashové kurty jsou v Letohradě a Žamberku .
- Horolezectví: Studenecké skály u Mladkova. [16,17,20]

Sportovní akce

Mezi nejznámější sportovní akce patří *Mistrovství ČR v biatlonu na kolečkových lyžích*, které se koná v Letohradě vždy počátkem září a *„Pastvinský VÚB triatlon*, červnová záležitost vedoucí z Ústí nad Orlicí do Pastvin. Významný je také vodácký závod „15km po Divoké Orlici“ a závod dálkového plavání „Pastvinský maratón“ konající se v září (roku 2005 se již uskutečnilo 16. kolo). [21]

6.1.3. Realizační předpoklady

„Realizační předpoklady mají dominující postavení pro konečnou fázi uskutečňování („konzumace“) různých forem cestovního ruchu: umožňují oblastí (středisek) cestovního ruchu dosáhnout (pomocí dopravy) a využít je (prostřednictvím ubytovacích, stravovacích i jiných zařízení).“ [3, str.25]

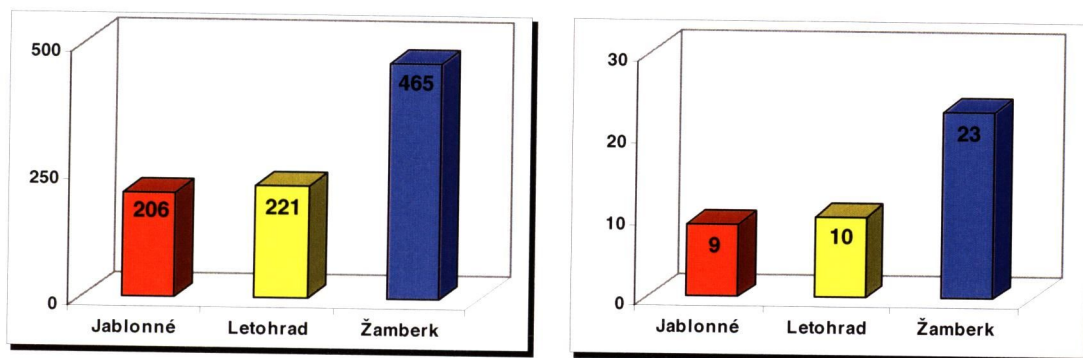
Dopravní předpoklady

Oblast nemá velice výhodnou dopravní polohu. Hustota železniční sítě je poměrně nízká, oblastí prochází jediná elektrifikovaná trať č.021 vedoucí z Letohradu přes Lichkov do Štítů. Hustota silniční dopravy je poměrně lepší. Oblast protíná frekventovaná silnice první třídy č.11 vedoucí z Hradce Králové přes Žamberk a Letohrad do Šumperku. Poměrně hustá je i síť ostatních komunikací, které avšak v některých úsecích jsou v dosti špatném technickém stavu. Tato situace v některých místech ohrožuje rozvoj cestovního ruchu.

Ubytovací předpoklady

Ubytovací kapacity v oblasti jsou soustředěny do blízkosti vodní nádrže Pastviny a do měst. Nejvíce ubytovacích zařízení i počet lůžek má město Žamberk, jedná se o více než dvojnásobek oproti Letohradu a Jablonnému nad Orlicí. K roku 2004 bylo v oblasti celkem 114 ubytovacích zařízení. V oblasti se nalézají 5 kempů, v počtu ubytovacích zařízení převažují penziony a ubytování v soukromí. Velký podíl na ubytování mají také objekty individuální rekreace, tedy chaty a chalupy. Je však nutné konstatovat, že ubytovací kapacity v určitých místech oblasti nejsou dostatečné. [21]

Graf č.7 a graf č.8: Počet lůžek v oblasti a Počet ubytovacích zařízení v oblasti.

Zdroj: www.orlicko.cz/ubytování.

Stravovací zařízení

Stravovací zařízení v oblasti jsou rozmístěna dosti nerovnoměrně. Dostatečné možnosti jsou pouze ve městech a v okolí Pastvinské přehrady. V menších obcích kvalitní stravovací zařízení často chybí. Některé obce nabízejí pouze stravování v hostincích, které mají mimo sezónu dosti omezenou otvírací dobu. Ve městech nechybí různě specializované restaurace, např. čínská a italská kuchyně. V oblasti je početně zastoupeno stravování ve

formě rychlého občerstvení. Oblast nemá žádné vlastní gastronomické speciality, avšak na podzim lze často navštívit zvěřinové a bramborákové hody.

Informační centra

V lokalitě se nachází několik informačních center, které poskytují informace o ubytování a stravování, turistických možnostech v okolí, podávají informace o autobusových a vlakových spojích, prodávají mapy a pohlednice, nabízejí propagační materiály a je zde přístupný veřejný internet. Informační střediska se nacházejí v Letohradě, Jablonném nad Orlicí, Žamberku a Pastvinách.

7. Situační analýza vodní nádrže Pastviny

7.1. Vodní nádrž Pastviny

Historie vodní nádrže Pastviny

O výstavbě údolní přehrady v Pastvinách se začalo hovořit v roce 1924, kdy bylo zakázáno budovat jakékoliv novostavby v budoucí zátopové oblasti. Celkem mělo být v údolí Divoké Orlice zatopeno 63 obytných budov. Kromě budovy školy, která byla přestavěna v roce 1880, mlýna, továrny na nábytek, tří domů obchodů a řeznictví, dvou hostinců, pily a ještě dalších dvou nových chalup, se jednalo o staré stavby, většinou dřevěné, některé již dosti sešlé. Někteří majitelé si postavili po výkupu domky nebo hospodářství na pozemcích, které nebyly zatopeny, někteří se odstěhovali mimo katastr obce. Následným zatopením údolí Divoké Orlice došlo k velkému úbytku obyvatelstva Pastvin.

V letech 1929 - 30 se prováděly sondovací práce v místech „Studenecké zátoky”, kde měla být umístěna hráz. Provedenými sondami bylo zjištěno, že skalnaté podloží neodpovídá požadavkům tak náročného díla, ustoupilo se asi o necelý kilometr níže a bylo nalezeno místo u tzv. Hastrmanice, kde sondy prokázaly způsobnost terénu pro přehradní zdrž.

Projekt vodního díla byl vypracován vodohospodářským oddělením Zemského výboru v Praze v letech 1926 - 28. V březnu 1931 byl zemským úřadem schválen. Projekt elektrárny byl vypracován v letech 1931 - 1932. Stavba byla zahájena slavnostním výkopem 10. července 1933. S vlastní výstavbou se započalo o rok později. V soutěži o stavbu přehrady zvítězila stavební firma Ing. Miloslav Pažout z Prahy. Na konci roku 1938 bylo dílo dokončeno a hned poté se následkem prudkých dešťů přehrada rychle zaplnila. Vodní dílo dostalo název „Pastvinská přehrada”. Přehrada je necelých 7km dlouhá, její plocha zaujímá 110ha a objem nádrže je 11milionů m³. Celkový náklad na stavbu činil 40 milionů korun.

Z důvodu kontroly hráze vodní nádrže a prohlídky celého soustrojí elektrárny byla po dvacetiletém nepřetržitém provozu v r. 1957 voda z přehrady vypuštěna. Prohlídkou bylo zjištěno, že ani zdivo hráze, ani spáry nebyly dvacetiletým zatopením poškozeny. K dalšímu vypuštění došlo v letech 1978 a 2000. Údolí zbavené vody bylo hojně navštěvováno turisty, rodáky a místními pamětníky. K nucenému vypuštění také málem došlo v červnu roku 2001, kdy neznámý anonym hrozil bombou umístěnou na přehradě.

Hlavní důvody vzniku stavby byly částečně chránit území před povodněmi, vyrovnat průtok řečištěm pod přehradou až do Týniště nad Orlicí a využití vodní energie pro výrobu elektřiny tehdy moderní elektrárny. Dále umožnit zemědělské závlahy a zásobování užitkovou vodou. Vodní nádrž se začala také využívat k rekreaci, rybaření a vodním sportům. Ve třicátých letech se počítalo i s vytvořením vodní cesty Dunaj-Odra-Labe, avšak plán nebyl realizován, protože přišla 2. světová válka. [13]

Technická data přehrady

Vodní nádrž Pastviny byla postavena na 90km řeky Divoká Orlice. Kamenná zděná hráz je 43m vysoká, 192m dlouhá a její maximální šířka činí 29m. Celková plocha nádrže je 110ha. Nádrž dosahuje hloubky až 30m u hráze, jinak v průměru 10m. Pastvinská přehrada je jednou z nejtímavějších v naší republice. Její voda je poměrně chladná a to i v letním rekreačním období. [13]

7.2. Charakteristika obce Pastviny

Základní údaje

Obec Pastviny leží v bývalém okrese Ústí nad Orlicí, v Pardubickém kraji. Leží 6 km východně od Žamberka na úpatí Orlických hor u stejnojmenné přehradní nádrže na Divoké Orlici. V obci žije 297 obyvatel, z toho 149 žen. Celková výměra pozemků Pastvin je 835ha a obec leží v nadmořské výšce 495m. [21]

Obec Pastviny leží na silnici 2. třídy č.312 vedoucí ze Žamberka na hraniční přechod Dolní Lipka. Obcí neprochází žádná železniční trať. Pastviny jsou zastávkou dálkové autobusové přepravy ve směru Praha – Ostrava a Praha – Jeseník. V obci je také možnost využít skibusy (zimní sezóna, rozvoz zájemců do Orlických hor) a cyklobusy (letní sezóna, rozvoz opět do Orlických hor).

Historie obce Pastviny

Obec Pastviny se rozkládá v nejmenší a nejnižší položené části Orlických hor - v Mladkovské vrchovině s nejvyššími vrcholy vysokými pouze okolo 700 metrů nad mořem. Obec vznikla pravděpodobně jako pastevecká. Pastevci pásající v těchto místech dobytek vrchnosti ze Žampachu, si zde postavili svá obydlí. Odtud pravděpodobně pochází název obce. První historická zmínka o Pastvinách (dříve Pastwinie) pochází z roku 1514, jako příslušenství žampašského panství. Roku 1780 měla obec 46 domovních čísel na levém břehu a 24 na pravém břehu Divoké Orlice. Na počátku 19. století měly Pastviny již kolem

800 obyvatel. Obživou jim byly především zemědělské práce či výpomoc v okolních cukrovarech. V první polovině dvacátých let 20. století se začalo mluvit o výstavbě údolní přehrady v Pastvinách, která byla nakonec realizována společně s vodní elektrárnou v letech 1933-1938 pražskou stavební firmou Ing. M. Pažout.

V roce 1931 byla vyhlášena veřejná soutěž na stavbu mostu, kterou vyhrál stavitel Ing. J. V. Velflík. Projekt viaduktu přes nádrž v Pastvinách vypracoval technický rada Ing. Dr. Zdeněk Prošek. Slavnostní položení základního kamene proběhlo 13. června 1932. Most byl v létě 1934 stavebně dokončen a 23. července 1936 dán do provozu. Železobetonový viadukt je most I. třídy se dvěma klenbovými oblouky a výška mostu nad bývalým řečištěm je 25m.

V roce 1936 se začala stavět silnice na Adamův vrch a současně i mohutné pohraniční opevnění, kde našlo potřebnou práci mnoho obyvatel Pastvin a okolí.

Následkem Mnichovské dohody začala německá vojska na počátku října 1938 zabírat území tzv. Sudet. Mezi Sudety a Protektorátem byla zřízena policejní hranice. Tzv. demarkační čára se nacházela na hranici Pastvin na místě zvaném "Krenka" u Vlčkovic.

Při projektování vodní nádrže se prakticky vůbec nepočítalo s pozdějším využitím přehrady k rekreačním účelům. Ačkoliv je přehrada vybudována na horním toku řeky a voda je tedy i v průběhu horkého léta poměrně studená, neodrazuje to množství rekreatantů, kteří do Pastvin každoročně přijíždějí. Již v roce 1938 krátce po napuštění přehrady byl do nádrže vysazen kapr, pstruh obecný, pstruh jezerní a candát. Vysazeným rybám se natolik dařilo, že se k přehradě začali již v roce 1940 sjíždět rybáři z dalekého okolí. V šedesátých letech 20. století v Pastvinách vypuklo hromadné, až masové stavění chat. V roce 1980 bylo na březích přehrady na katastru Pastvin evidováno 364 chat, v roce 1994 jich zde bylo již 480 a počátkem 21. století jejich počet převyšuje číslo 500. [13]

7.3. Materiálně-technická základna

Ubytovací zařízení

V okolí vodní nádrže je dobrá koncentrace ubytovacích kapacit. (Obec Pastviny jich eviduje 20). Účastník cestovního ruchu si může vybrat ze 4 kempů, několika penzionů a nejčteněji je zastoupeno ubytování v soukromí. Je nutné podotknout, že vybavenost místních kempů je poměrně nízká. Vybavení kempů je často zastaralé, některé sociální zařízení je ve špatném stavu, vybavení chatek v kempech je velice skromné a neútulné. Kvalitní ubytování zde zastupuje např. nový bezbariérový penzion Pastviny, penzion

Orlíček a penzion Lesanka. Sezónní obsazenost penzionů v oblasti dosahuje 70%, mimo letní sezónu kolem 40%. Kempy mají letní obsazenost 50-55%.

Chata Bublačka – komplex 40ti chat a zděná budova s kapacitou 80 míst. V areálu hřiště na volejbal a venkovní bazén. Příznivé místo pro školní výlety, sportovní kurzy, školy v přírodě, soustředění.

Penzion Pastviny – bezbariérový objekt, kapacita 45 míst, tělocvična, hydromasáže s možností perličkové koupele, jídelna, bar, sklípek a společenská místnost.

Penzion Lesanka – bezbariérový přístup, kapacita 86 míst, učebna, sauna, kulečník, půjčovna loděk.

Penzion Orlíček – kapacita 60 míst, tenisový kurt, volejbalové, fotbalové a dětské hřiště, půjčovna loděk, jízdních kol, slunečníků, restaurace.

Autokemp Šlechtův palouk - kapacita 120 stanů a 15 chat po 5ti lůžkách, společné WC a sprchy s teplou vodou, možnost zapůjčení stolního tenisu a loděk, k dispozici volejbalové hřiště a dětský koutek, restaurace s rychlým občerstvením.

Autokemp „U Kapličky“ – kapacita 100 stanů, nově zrekonstruované sociální zařízení (WC, sprcha s teplou vodou – žeton na teplou vodu 10kč), stánek s rychlým občerstvením.

Autokemp Petrův palouk – kapacita 80 stanů a 6 chat po 6ti lůžkách, sociální zázemí – WC a sprchy s teplou vodou, společná kuchyňka s lednicí a vařiči, stánek s rychlým občerstvením.

Autokemp NOVA – kapacita 200 stanů a 25 chat po 4, 6ti a 8 lůžkách, sociální zázemí – WC a sprchy s teplou vodou, společná kuchyňka s lednicí a vařiči, hřiště na volejbal a nohejbal, pingpongové stoly, malý krámk s potravinami pro místní návštěvníky.

Tabulka č.1: Ceny ubytování v autokempech.

Autokemp/ceny	Osoba/noc	Stan/noc	Karavan/noc	Chatka/noc	Auto/noc	Pes/noc
Autokemp Šlechtův palouk	40	50	60	350	25	50
Autokemp „U Kapličky“	20	40	50	-	20	20
Autokemp Petrův palouk	20	50	70	225	35	35
Autokemp Nova	45	40	70	490 – 380	40	30

Zdroj: Informace v autokempech.

Stravovací zařízení

V okolí vodní nádrže Pastviny se nachází několik restaurací. Všechny restaurace nabízejí v letní sezóně posezení na zahrádce či terase. Ceny jsou velice příznivé. V letní sezóně je zde také otevřeno několik stánků s rychlým občerstvením. V obci Pastviny je možnost nákupu základních potravin v prodejně Konzumu COOP. Restaurace: Na Pláži, Na Vleku, U Mostu, Formanka, Lesanka, U Zlaté podkovy, U Hráze.

Infocentrum Pastviny

Informační středisko se nachází ve středu obce, u autobusové zastávky „Na Křižovatce“. Poskytuje bezplatně informace veřejnosti o dopravě, službách, ubytovacích a stravovacích možnostech, kulturních, společenských a sportovních akcích v místě svého působení a základní informace o Pardubickém kraji. Nabízí propagační materiály, mapy a pohledy, možnost použít internet a lze zde koupit rybářskou povolenku. V letní sezóně je otevřeno každý den od 9 do 19 hodin. Zaměstnanci infocentra jsou mladí lidé, kteří mluví alespoň jedním zahraničním jazykem. Podle „Statistického přehledu návštěvnosti informačního centra Pastviny“ je patrné, že zaměstnanec infocetra poskytuje informace z 50% z paměti, z 30% z databáze infocentra a z 20% vyhledáním na internetu. Dále z tohoto přehledu vyplývá, že nejnavštěvovanějším měsícem oblasti je červenec a srpen. Návštěvníci infocentra mají největší zájem o informace o obci, dopravě a využívají i prodej zboží v informačním centru.

Tabulka č.2: Statistický přehled návštěvnosti Informačního centra Pastviny.

	VI. 2003	VII. 2003	VII. 2003	VI. 2004	VII. 2004	VII. 2004	VI. 2005	VII. 2005	VII. 2005
Počet návštěvníků IC celkem	218	749	1376	662	1163	1107	596	1288	1149
Z toho:									
- místních obyvatel	4	4	56						
- tuzemských návštěv.	195	649	1172	588	1038	974	516	1030	955
- zahraničních návštěv.	19	96	148	74	125	133	80	258	194
Počet dotazů telefonem	20	44	46	28	48	39	38	68	42

Zdroj: Obecní úřad Pastviny.

Tabulka č.3: Poskytnuté služby v informačním centru Pastviny.

	VI. 2003	VII. 2003	VII. 2003	VI. 2004	VII. 2004	VII. 2004	VI. 2005	VII. 2005	VII. 2005
Obecné info o městě	58	144	188	175	341	270	126	328	289
Info o okolí a kraji	20	84	236	94	116	107	97	91	82
Info o kultur. a sport. akcích	8	3	109				22	51	41
Info o dopravě	48	140	225	109	154	137	110	138	164
Zprostředkování ubytování	44	107	232	40	120	117	51	124	149
Prodej zboží	28	214	310	216	480	515	190	506	424
Ostatní	12	101	122	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Obecní úřad Pastviny.

7.4. Kulturní, přírodní a sportovní atraktivity

Kulturní a přírodní atraktivity

Socha Sv. Jana Nepomuckého

Stojí u odbočky ke kempu na Šlechtově palouku. Byla postavena roku 1818. Kolem sochy roste skupina 4 lip, které jsou staré přibližně 200 let. [13]

Hřbitov v Pastvinách

Pastvinský hřbitov s márnicí byl vystavěn v letech 1937 – 1938 nákladem všech obyvatel obce. Celkový náklad na stavbu hřbitova činil 59 000Kč. Pozdně rokoková plastika sousoší Kavalérie z roku 1781 byla na hřbitov převezena ze starých Pastvin v roce 1938. [13]

Viadukt přes nádrž Pastviny

Finanční rozpočet na stavbu mostu činil přes 3 miliony korun. Železobetonový viadukt je most 1. třídy se dvěma klenbovými oblouky o světlosti 50m a šířce 6m zabudovanými do středního a dvou pobřežních pilířů.(viz. 7.2. Historie obce Pastviny).[13]

Most přes Bublačku – Kraví skok

Tento most byl převezen před zatopením údolí Divoké Orlice z prostoru od staré obecné školy. Dnes stojí na komunikaci Pastviny – Klášterec nad Orlicí nad zátokou Bublačka, do které se vlévá potok Orlička. Z tohoto mostu prý do vody skočila kráva, aniž by utrpěla jakékoliv zranění. Do měsíce po tomto skoku porodila zdravé tele. [13]

Vejdovy lípy

Mohutné lípy v části obce zvané „Na Vejdově“ jsou jedny z nejstarších stromů v bývalém okrese Ústí nad Orlicí. Jedna z lip má obvod 12m a její stáří se odhaduje na 850 let. Nejstarší lípa je zcela dutá, dovnitř by se prý pohodlně vešel stůl a čtyři židle. [13]

Sportovní vyžití

Na Pastvinské vodní nádrži se dají provozovat téměř všechny druhy rekreačních vodních sportů. Od koupání, jízdy na lodičkách a vodních kolech až k sportovnímu potápění. Přísný zákaz platí pouze pro jízdu na motorových člunech a vodních lyžích.

V okolí přehrady jsou postavena hřiště na míčové sporty (volejbal, nohejbal) a tenisová hřiště. V zimě je tu možnost bruslení na zamrzlé vodní hladině přehrady, lyžování na zdejších svazích (možnost využití lyžařského vleku ve správě Ski team club Pastviny) a lyžování na běžkách přímo v Pastvinách.

Potápění: Potápění je možné na celé přehradě. Doporučuje se potápět na jaře, kdy je voda nejčistější a je nejlepší viditelnost. Asi nejzajímavější lokalitou je ponor u přehradní hráze. Plnění lahví je možné po domluvě na základně vodní záchranné služby.

Horské koloběžky: Na lyžařském vleku v Pastvinách je možnost si zkusit jízdu na horských koloběžkách. Zájemce může jezdit po sjezdovce nebo si vybrat z několika nabízených tras.

Rybaření: Rybaření je na Pastvinské přehradě velice oblíbené. Již krátce po napuštění přehrady v roce 1938 byl vysazen kapr, pstruh obecný a jezerní a candát. V blízkosti hráze je prodejna rybářských potřeb.

Půjčovna loděk a šlapadel: Na pravém břehu přehrady půjčovna loděk a šlapadel. Loďku lze zapůjčit na 1 hodinu za 50Kč, šlapadlo pro 4 osoby na 1 hodinu za 100Kč.

Lyžařský vlek Pastviny: Lyžařský vlek se nachází v centru obce Pastviny. Vlek areálu je v nadmořské výšce 550m. 200m od areálu je zdarma k dispozici parkoviště o kapacitě 100 aut. Obec Pastviny hodlá do začátku zimní sezóny 2006/2007 vlek osvětlit a pořídit sněhové dělo pro umělé zasněžování. Délka sjezdovky je 530m a převýšení 100m. [21]

8. Analýza potenciálů na straně poptávky

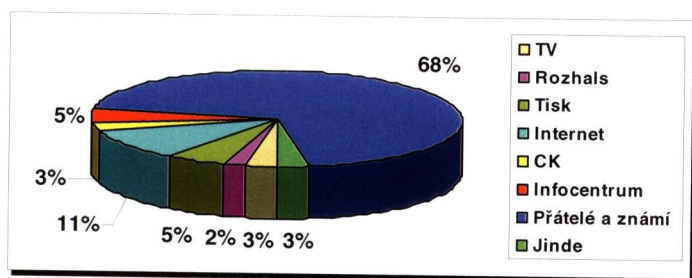
Hlavním zdrojem informací pro tuto kapitolu je dotazníkové šetření, provedené v letním období v okolí Pastvinské přehrady, jehož metodika je podrobněji popsána v kapitole „Metodika dotazníkového šetření“ (viz. kap. 2.2.).

Výsledky dotazníkového šetření

1. Jak jste se dozvěděl(a) o možnosti rekreace u nádrže Pastviny?

V této uzavřené otázce měli respondenti na výběr z možností odpovědi: TV, rozhlas, tisk, internet, cestovní kancelář, infocentrum, přátelé a známí a jinde. Více jak dvě třetiny respondentů se o lokalitě dozvěděli díky svým známým a přátelům. Z grafu je patrné, že oblast se prezentuje (i když poměrně nevýrazně) na internetu, v infocentrech a v tisku, jen málo respondentů bylo upoutáno na lokalitu v televizi, rozhlasu nebo v cestovní kanceláři.

Graf č.9: Jak jste se dozvěděl(a) o možnosti rekreace u nádrže Pastviny?

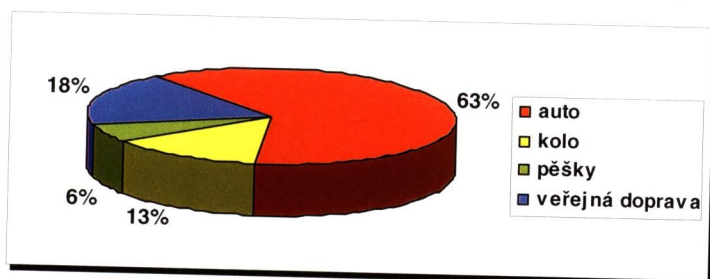

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

2. Jakým dopravním prostředkem jste sem přijel(a)?

Na uzavřenou otázku z možností odpovědí auto, kolo, pěšky a veřejná doprava necelé dvě třetiny dotázaných odpověděly, že k přepravě do oblasti využily vlastní auto. 19 dotázaných využilo veřejnou dopravu, což v dotazované oblasti představuje autobus, vlakové spojení není možné. 20 respondentů se k přehradě dopravilo buď na kole nebo pěšky, lokalita nabízí perfektní podmínky pro turistiku a cykloturistiku.

Graf č.10: Jakým dopravním prostředkem jste se sem dopravil(a)?

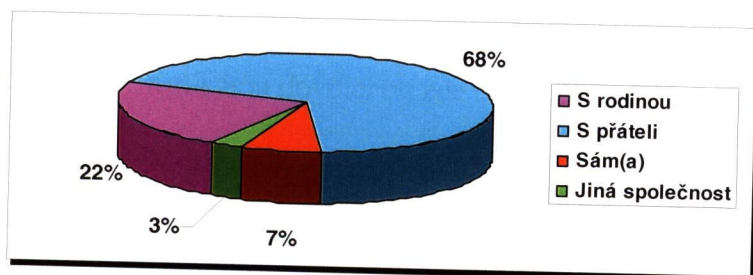

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

3. S kým cestujete?

Na tuto uzavřenou otázku mohli respondenti reagovat odpovědí: s rodinou, s přáteli, sám nebo jiná společnost. Protože byla oslovena mladší skupina respondentů (nejčteněji zastoupena skupina 15–24 a 25–34 let), je logické, že absolutní převahu doprovodu dotázaných tvoří jejich přátelé. 22% dotázaných zde byla s rodinou. Dotázáni byli i 3 respondenti, kteří se zde účastnili semináře a 7 lidí, kteří tu byli sami.

Graf č.11: S kým cestujete?

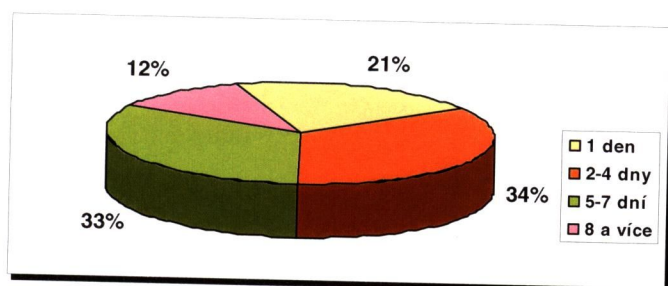

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

4. Kolik dní zde strávíte?

V otevřené otázce nejvíce respondentů odpovědělo, že zde tráví období mezi 2 – 4 dny. Skoro stejný počet dotázaných zde tráví 5 až 7 dní. Jedna čtvrtina dotázaných zde působí pouze jeden den, naopak bylo dotazováno 12 lidí, kteří tu jsou na více než 8 dní. Průměrná délka pobytu je 4,3 dní.

Graf č.12: Kolik dní zde strávíte?

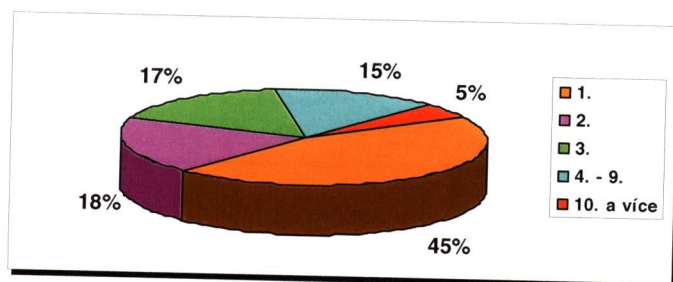
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

5. Kolikátou dovolenou zde trávíte?

Tato otevřená otázka je vyhodnocena pouze pro respondenty, kteří jsou z jiné oblasti než z obce Pastviny, Nekoř a Klášterec nad Orlicí. (Tito respondenti jsou v dotazníkovém šetření evidováni jako místní, viz otázka následující č.6).

Necelá polovina dotázaných zde tráví svoji první dovolenou. Vyrovnané jsou odpovědi druhé a třetí dovolené (16 a 15 respondentů). 13 dotázaných zde již tráví svoji 4 až 9 dovolenou. 4 respondenti zde byli již více než desetkrát. (Jeden muž zde byl loni již po sedmnácté.)

Graf č.13: Kolikátou dovolenou zde trávíte?

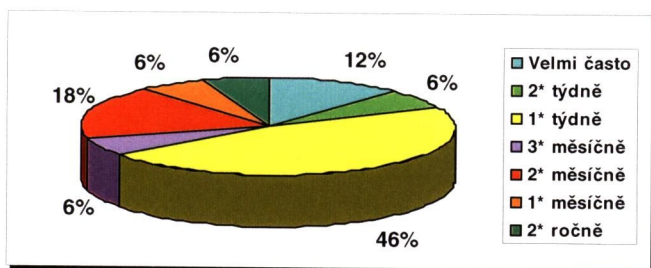

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

6. Jak často navštěvujete toto místo?

Tato otevřená otázka je vyhodnocena pouze pro respondenty z obcí Pastviny, Nekoř a Klášterec nad Orlicí. Tito respondenti jsou v dotazníkovém šetření evidováni jako místní a jedná se v šetření pouze o 17 obyvatel. Nejvíce navštěvují nádrž jedenkrát týdně. Procentuálně vystupuje ještě návštěvnost dvakrát měsíčně. Toto dotazování je velice neobjektivní hlavně kvůli malému množství dotazovaných a jejich věkové různorodosti.

Graf č.14: Jak často navštěvujete nádrž Pastviny?

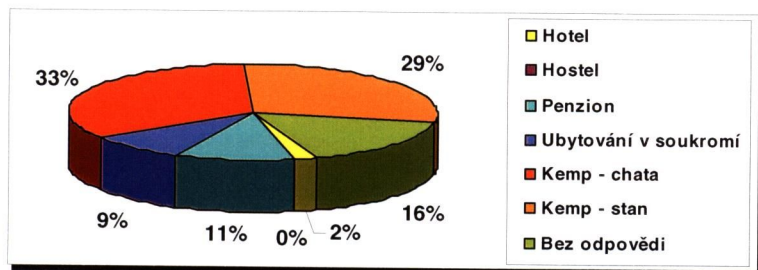

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

7. Ubytování respondentů

V této uzavřené otázce měli respondenti na výběr z odpovědí hotel, hostel, penzion, ubytování v soukromí, kemp – chata a kemp – stan. Jedna třetina respondentů využívá ubytování v kempu v chatkách, necelá jedna třetina využívá také kempy, avšak ubytování ve stanech. Hotel ani hostel není v oblasti oblíben, ani hojně zastoupen, dotázaní nejvíce využívají kempů, částečně penzionů a ubytování v soukromí.

Graf č.15: Ubytování respondentů.

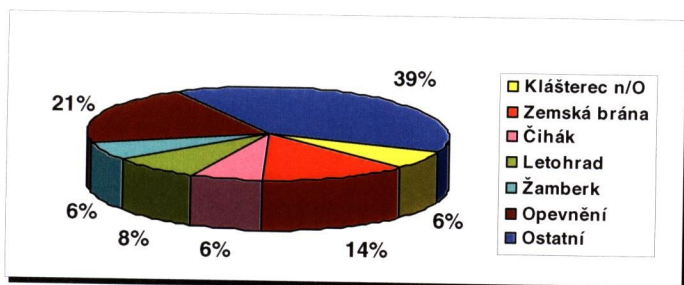

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

8. Jaká další místa v okolí jste v rámci této dovolené navštívili nebo plánujete navštívit?

V této otevřené otázce mohli respondenti vypsát nespočet míst, které navštívili nebo plánují navštívit. Z celkových 170 odpovědí vyplývá, že nejatraktivněji se v okolí respondentům jeví pohraniční opevnění (pevnosti Hanička, Bouda a Adam), přírodní rezervace a naučná stezka Zemská brána a nedaleké město Letohrad. Mezi nejatraktivnější místa také ještě začlenit město Žamberk, pohraniční usedlost Čihák a obec Klášterec nad Orlicí. Celkově respondenti vyjmenovali 31 míst.

Graf č.16: Nejčastěji navštěvovaná místa v okolí.

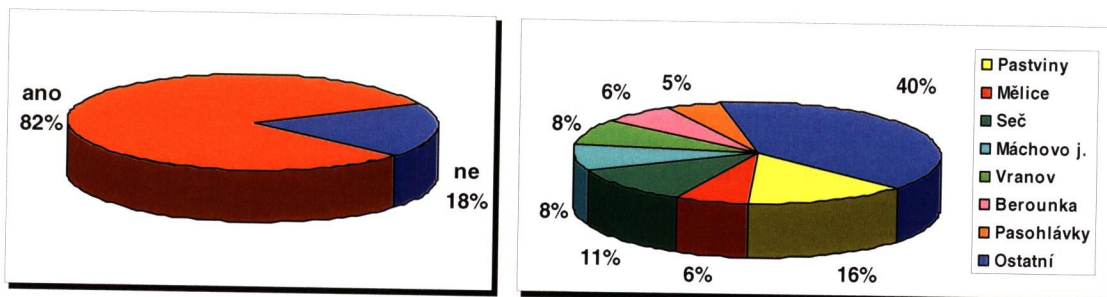

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

9. Trávili jste dovolenou u vody v posledních 5ti letech, pokud ano – KDE?

Více než 80% dotázaných trávilo v posledních 5ti letech dovolenou u vody. Na navazující otevřenou otázku mohli respondenti, kteří byli na dovolené u vody, vypsat místa, kde dovolenou trávili. Ze 142 celkových odpovědí dotazovaní nejčastěji navštívili nádrž Pastviny (21 respondentů) a Sečskou přehradu (16 respondentů). Oblíbeným návštěvním místem je také Máchovo jezero a Vranovská přehrada.

Grafy č.17: Trávil(a) jste dovolenou u vody v posledních 5ti letech? Graf č.18: Kde jste trávil(a) dovolenou u vody v posledních 5ti letech?

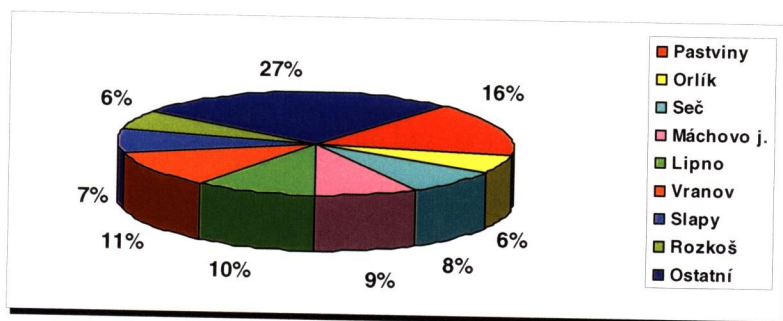
Zdroje: Vlastní dotazníkové šetření.

10. Vyjmenujte 3 lokality v ČR, o kterých si myslíte, že jsou ideální pro dovolenou u vody.

Respondenti měli možnost vyjmenovat 3 lokality, avšak všichni tak neučinili. Z celkových 262 odpovědí (kdyby všichni respondenti odpověděli 3krát, byl by počet odpovědí 312) vyjmenovali respondenti 35 různých lokalit. Nejvíce populární lokalitou byla označena vodní nádrž Pastviny, ale domnívám se, že tento údaj je zkreslený přítomností všech respondentů v této oblasti. (Pro některé dotazované bylo vymyslet tři ideální oblasti pro rekreaci u vody dosti náročné, Pastviny někteří zaznamenali jen proto, že si na jinou lokalitu nemohli v danou chvíli vzpomenout, přitom se pro ně tato oblast

nemusela nijak jevit atraktivní.). Respondenti mnohokrát jmenovali Vranovskou přehradu, Lipenskou přehradu a Máchovo jezero.

Graf č.19: Ideální oblast v ČR pro rekreaci u vody.

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

11. Jakým aktivitám se během této dovolené věnujete především, jakým občas a o jaké byste případně měli zájem, kdyby byla možnost jejich uskutečnění?

Respondenti v této uzavřené otázce mohli rozhodnout, zda by o danou aktivitu měli zájem, zda se jí věnují občas či zda se jí věnují především. Tabulka znázorňuje počet odpovědí na danou aktivitu. Nejvíce se respondenti věnují koupání, opalování a pěší turistice. Nejčastější doprovodnou aktivitou (věnuji se občas) je jízda na loďkách, houbaření a opět opalování. Respondenti by měli největší zájem o golf a windsurfing. Možnost uskutečnění těchto aktivit bohužel v oblasti chybí. Nejvíce dotazovaných nevedlo svůj postoj k aktivitám pozorování ptáků s odborným průvodcem a myslivecký lov.

Tabulka č.4: Zájem o určité aktivity.

	Opalování	Koupání	Rybaření	Windsurfing	Lodky	Turistika	Kolo	Pozor. pták	Myslivost	Historie	Muzeum	Akce	Houbaření	Tenis	Golf
Bez odpovědi	21	3	70	72	25	31	50	93	96	50	77	46	57	50	61
Měl bych zájem	5	4	10	28	4	2	5	10	7	4	6	16	0	22	38
Věnuji se občas	35	27	11	4	58	32	27	0	0	33	18	22	36	25	3
Věnuji se především	43	70	13	0	17	39	22	1	1	17	3	20	11	7	2

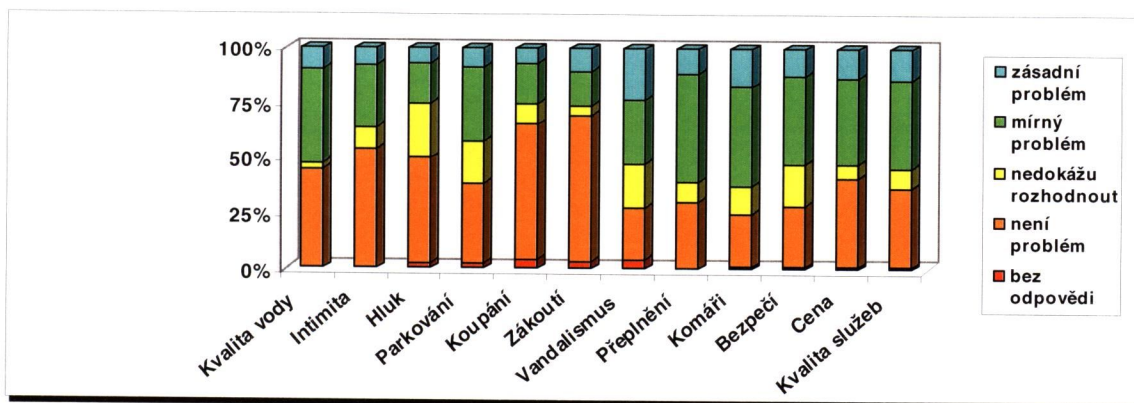
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

12. Do jaké míry Vám kazí požitek z dovolené následující skutečnosti?

Respondenti měli v uzavřené otázce rozhodnout, jak jim dané skutečnosti kazí požitek z dovolené. Jednalo se o názor na kvalitu vody, nedostatečnou intimitu prostředí, hluk

z cesty, nedostatek míst k parkování, nedostatek veřejných míst ke koupání, nedostatek přírodních zákoutí, vandalismus, přeplnění lidmi, výskyt komárů, pocit bezpečí, cena služeb a kvalita služeb. Z grafu je patrné, že nejzásadnějším problémem se v oblasti jeví vandalismus a výskyt komárů. Dotazovaní nevidí problém v nedostatku veřejných míst ke koupání a v množství přírodních zákoutí.

Graf č.20: Do jaké míry Vám kazí požitek z dovolené následující skutečnosti?

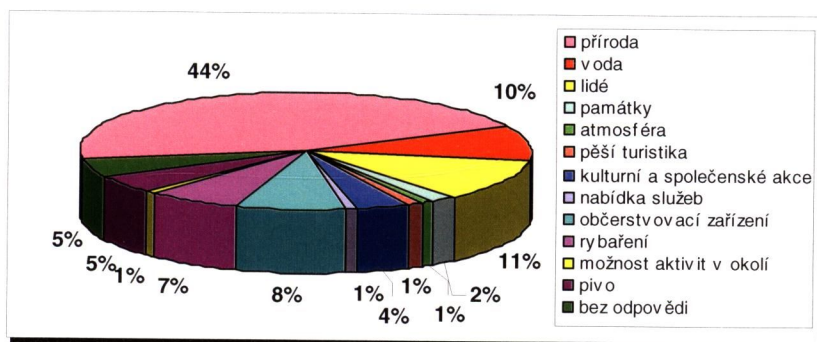

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

13. Co se Vám zde nejvíce líbí?

V této otevřené otázce respondenti uváděli věc, skutečnost, která se jim zde nejvíce líbí. 47 respondentů odpovědělo, že je zde nejvíce zaujala přírodní zákoutí. 11% respondentů bylo spokojeno s příjemností lidí, 10% s kvalitou vody. Dotazovaným se mimo jiné líbily památky, atmosféra oblasti, možnost rybaření a pěší turistiky, nabídka služeb, kulturních a společenských akcí a možnost aktivit v okolí. Někteří byli nejvíce spokojeni s občerstvovacími zařízeními a kvalitou piva.

Graf č.21: Označte jednu věc, která se Vám zde líbí.

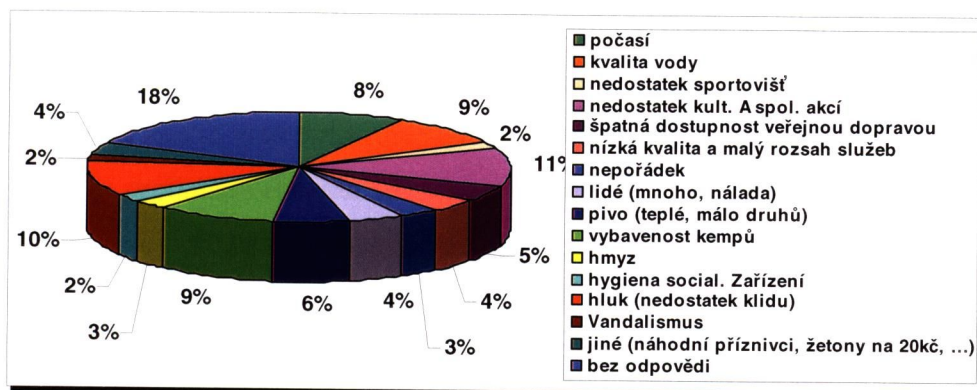

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

14. Co se Vám zde nejvíce nelíbí?

V této otevřené otázce si respondenti nejvíce stěžovali na hluk z cesty a nedostatek klidu (10%), kvalitu vody (9%) a vybavenost kempů (9%). 8% dotazovaných zkazilo dojem z dovolené počasí, 6% kvalita piva a 5% bylo nespokojeno se špatnou dostupností veřejnou dopravou. 20 respondentů neodpovědělo na tuto otázku.

Graf č.22: Označte jednu věc, která se Vám zde nelíbí.

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

9. Analýza silných a slabých stránek Pastvinska

9.1. Analýza silných stránek

Území Pastvinska má příznivé předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Největším potenciálem nabídky cestovního ruchu v této oblasti je nezníčená příroda a čisté životní prostředí. Lokalita nabízí pahorkatinou krajinu, neporušené lesy, bohatou faunu a flóru, lákavé vodní plochy a řeky s čistou vodou, pískovcové skály. Pastvinsko se může pyšnit přírodní rezervací Zemská brána a Chráněnou krajinnou oblastí Orlické hory.

Nachází se zde mnoho církevních a kulturně-historických památek místního významu a celá oblast je protkána venkovskou architekturou podhorského charakteru. Místní stavitelský unikát představuje pohraniční opevnění ze 30. let 20. století, které v České republice nemá obdoby a je výjimečné i ve střední Evropě.

Pastvinsko je ideální pro sportovní vyžití. Má předpoklady pro realizaci všech druhů sportů. Nejvíce je jistě využíváno k rekreaci u vody, díky Pastvinské přehradě. Tato vodní nádrž je známá jako ráj potápění a rybolovu, stvořená pro koupání, jízdu na lodkách a šlapadlech. Vodní nádrž Pastviny se může pyšnit jednou z nejčistějších vod v České republice. Celá oblast je hustě protínána cyklostezkami a turistickými stezkami, které jsou kvalitně značeny. Lokalita je dokonalá pro pěší turistiku, cykloturistiku a v zimní sezóně běžkové lyžování. Ve městech se nacházejí bowlingové dráhy, squashová a tenisová hřiště, minigolf. V oblasti je i dokonce možnost horolezectví na pískovcových skalách, ježdění na horských koloběžkách a provozování hypoturistiky. Pastvinsko pouze není ideální pro sjezdové lyžování, jeho terén nedosahuje dostatečných nadmořských výšek.

V oblasti se nacházejí 4 informační centra, která jsou velice dobře vybavena potřebnými materiály. Pro získání informací o území se atraktivní jeví také muzea, líčící historii dané oblasti. Muzeum řemesel v Letohradu je největší svého druhu v České republice a jeho význam dosahuje evropského formátu, další muzea líčí historii, dřívější zvyky a tradice místních obyvatel.

V okolí Pastvinské přehrady je dobrá koncentrace ubytovacích a stravovacích zařízení. I náročnější klientela si přijde na své např. v penzionu Pastviny, či penzionu Orlíček. Místní kempy jsou ideálním místem rekreace pro mladé lidi a rodiny s dětmi, hlavně díky jejich příznivé poloze v blízkosti vody. Stravovací zařízení nabízejí velice příznivé ceny.

9.2. Analýza slabých stránek

Pastvinsko nemá ideální polohu pro rozvoj cestovního ruchu. Leží v severovýchodní části Pardubického kraje, bezprostředně sousedí s Polskou republikou. Je dosti vzdáleno od významných center cestovního ruchu naší republiky. V oblasti se nenachází žádné velké město, ani celonárodně významná kulturně-historická památka.

Lokalita se bohužel potýká i se špatnou dopravní dostupností. Hustota železniční sítě je nízká, autobusové spojení z měst k Pastvinské přehradě je dost komplikované. Hustota silniční sítě je dostatečná, avšak místní komunikace jsou v některých úsecích v dosti špatném stavu. Problémem oblasti je i špatné dopravní značení, nedokonalý dopravně informační systém. Tato situace v některých místech ohrožuje rozvoj cestovního ruchu.

Přestože je oblast ideální pro různé druhy sportů, chybí zde půjčovny sportovního vybavení. V lokalitě je nízká koncentrace (v některých oblastech nulová) půjčoven kol a lyží, sportovního vybavení a nedostatečné zázemí turistických i cykloturistických tras (WC, pítka).

Místní kempy mají zastaralé sociální zařízení, často v dosti špatném hygienickém stavu. Návštěvníci si stěžují i na nedostatečnou vybavenost, chybí především dětské hrací koutky, odpadkové koše. Stejně nedostatky se objevují i na místních plážích, problémem je především nedostatek veřejných WC a odpadkových košů.

V okolí Pastvinské přehrady je v letní sezóně problematické parkovat, chybí dostatek parkovišť a odpočívadel. Rozsáhlejší parkovací plochy jsou v místech značně vzdálených od pláží.

Propagace této oblasti je nedostatečná. Lokalitu znají pouze obyvatelé bližšího okolí, pro obyvatele naší republiky je vodní nádrž Pastviny mnohdy neznámý pojem. Ani v oblasti se nenacházejí reklamní tabule upoutávající na přehradu. Oblast nedisponuje kvalitním propagačním materiálem. Propagace na internetu je kvalitnější. Internetové servery www.kudyznudy.cz a www.turistik.cz doporučují Pastviny jako ideální oblast pro rekreaci u vody.

Pastvinsko postrádá zajímavé kulturní, společenské a sportovní akce. Nepořádají se zde žádné festivaly ani poutavé koncerty, které by přilákaly hlavně mladou klientelu. Především v nejbližším okolí vodní nádrže Pastviny chybí možnost využití volného času během nepříznivého počasí.

9.3. Návrh zlepšení

Oblast Pastvinsko by se měla zaměřit na lepší propagaci. Na místních komunikacích by bylo dobré umístit reklamní tabule s upoutáním na přehradu, sjednotit dopravní značení, upravit dopravně informační systém. Mnoho projíždějících ani netuší, že se v oblasti nějaká vodní nádrž nachází. Pastvinsko by se mělo začít více prezentovat v tisku, nejen regionálním. Propagace na internetu je dostatečná.

V lokalitě by se měl zorganizovat festival, či významnější kulturní akce, která by přilákala mladší klientelu. Hlavně v okolí Pastvinské přehrady chybí kulturní vyžití a prostory pro využití volného času během nepříznivého počasí.

Kempy by měly zrenovovat své sociální zařízení a více dbát o dostatečnou hygienu. V každém kempu by měla být půjčovna nejen loděk, ale i kol a sportovního vybavení. Vhodné by bylo vybudovat více hracích prostorů pro děti, zvýšit vybavenost a pestrost hřišť, rozmístit více odpadkových košů. V oblasti by se mělo nacházet větší množství půjčoven kol, lyží a sportovního vybavení.

Oblast Pastvinsko se především specializuje a zaměřuje na letní sezónu, přitom i na jaře a na podzim je ideální pro pěší turistiku a cykloturistiku, v zimní sezóně pro běžkové lyžování. Kvůli velké konkurenci blízkých center Orlických hor je na tuto lokalitu pozapomínáno, užitečná by byla propagace zaměřená i na mimoletní sezónu.

10. Závěr

Při vypracování této závěrečné práce pro mě bylo prioritní zkoumání lokalizačních a realizačních předpokladů vymezené oblasti a analýza návštěvníků nejbližšího okolí vodní nádrže Pastviny. U lokalizačních předpokladů jsem vyzdvihla nejvýznamnější přírodní atraktivitu a kulturní památky, u realizačních předpokladů zhodnotila dosavadní situaci poskytovaných služeb.

Oblast Pastvinska má příznivé předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, avšak nikdy nebyla a v současné době ani není střediskem cestovního ruchu. Disponuje velkým množstvím přírodních, ale i kulturních atraktivit. Největším potenciálem nabídky cestovního ruchu v této oblasti je nezníčená příroda, čisté životní prostředí a osobní kouzlo podhorských vesniček v pahorkatinné krajině. V oblasti není situována žádná celonárodní významná kulturně-historická atraktivita, avšak celé území se může pochlubit mnoha drobnými, méně známými, přesto krásnými památkami.

V oblasti je dosti nerovnoměrné rozmístění ubytovacích a stravovacích zařízení. Avšak v nejbližším okolí Pastvinské přehrady je koncentrace těchto zařízení velice dobrá. Účastník cestovního ruchu si může vybrat ze 4 kempů, zvolit ubytování v soukromí nebo pro pohodlněji strávený pobyt některý z penzionů, nabízející velice kvalitní služby. Stravovací zařízení zde poskytují také kvalitní služby, penziony nabízejí možnost snídaně, polopenze, či plné penze. Nicméně mimo letní sezónu je ubytování v kempech nevyužitelné a stravovací zařízení poskytuje omezenější rozsah služeb, stánky s rychlým občerstvením jsou mimo provoz a místní restaurace nenabízejí polední menu.

Lokalita je rájem pro každého sportovce. Zájemci si přijdou na své, jak v zimě, tak v létě. Oblast je vhodná svým reliéfem především pro pěší turistiku a cykloturistiku, v zimním období i pro lyžařské sporty. Vynikající podmínky zde mají vodní sporty, vodní nádrž Pastviny je vyhlášena především díky sportovnímu rybaření a potápění.

Díky dotazníkovému šetření bylo možno analyzovat účastníka cestovního ruchu v okolí vodní nádrže Pastviny. Průměrný účastník cestovního ruchu u vodní nádrže Pastviny je třicetiletý člověk pocházející z Pardubického kraje s dosaženým středoškolským vzděláním. Pobyt zde tráví s přáteli či známými, využívá možnosti ubytování v kempu. Do lokality se dopravil vlastním dopravním prostředkem a stráví zde 4 až 5 dní. O možnosti rekreace u vodní nádrže Pastviny se dozvěděl od přátel a známých a jedná se o jeho/její první návštěvu. V rámci dovolené hodlá navštívit pohraniční opevnění a přírodní rezervaci

Zemská brána. Za lokality ideální pro dovolenou u vody v České republice považuje Pastviny, Lipenskou přehradu a Vranovskou přehradu. Prioritně se na své dovolené věnuje opalování a koupání, využije i možnosti jízdy na loďkách a příležitostně se věnuje sběru lesních plodů a houbaření, zájem by jevil/a o golf. Nejvíce mu/jí kazí požitky z dovolené vandalismus a výskyt komárů a ostatního bodavého hmyzu. Oblast ho/ji okouzila malebnou přírodou, avšak nespokojen/a zde je s hlukem z cesty a nedostatkem klidu v kempech.

Hlavními cíli do budoucnosti v této lokalitě by mělo být vylepšení dopravních služeb, propagace a zlepšení vybavenosti kempů. Oblast se může nejvíce pyšnit atraktivní a neporušenou přírodou a čistým životním prostředím. V budoucnosti se takováto místa stanou vyhledávanými. Lidé přesycení civilizačním ruchem budou hledat odpočinek v přírodě, která jim pomůže načerpat nové síly k dalšímu životu v rušných městech.

11. Summary

After the year 1989 the tourist industry in the Czech Republic entered a remarkable increase. Although the most visitors concentrate into capital Prague, the famous spas, the Giant Mountains and other well-known destinations of our country, in the last years, the interest in quite ordinary places increased as well.

One of these places is the north-eastern part of Pardubice region, the nearest environs of Pastviny dam. This area offers wonderful and clean nature, hilly landscape with mountain streams and water surfaces, completed with cultur-historical attractivities. The most popular sights in this area are border fortresses, castles in Letohrad and Žamberk, lookout towers „Rozálka“ and Suchý vrch and natural reserve Zemská brána. The developement of tourism and recreation here is also given by natural conditions especially when talking about walking, cycling, skying and certainly water sports. Pastviny dam is known as a paradise of fishing, diving, boating and swimming. This locality is crossed by many cycling and walking tracks.

Unfortunately in this area there is not the best transport connection to here, railway system is missing. The optimal time for coming here is in summer although it is possible to stay here troughout all the year. This locality is fitting mainly for young and middle age people. Most accommodation and catering facilities are situated near The Pastviny dam. Services in this area are quite suitable, maybe they could be a little bit better in the way of the quality. Visitors prefer lodging in the campsites and they stay here on average 5 days.

This area has good conditions for the future tourism developement. It is focused at summer holiday at present but it has also possibilities for winter holiday because of good cross-countryskying condition in this area. The locality is well-known and favourite for people from Pardubice region, however just for them. The unskilful publicity and also little information about the tourism possibilities in the region are the basic reason for this situation. Propagation is very important there. This area offers a lot of treasures for holidaymakers but just a few people know it.

Seznam literatury

Odborná a regionální literatura:

1. David, P., Soukup, V. Velká cestovní kniha, Česká republika. 1. vyd. Praha: Soukup & David, 2001.
2. Foret, M., Foretová, V. Jak rozvíjet místní cestovní ruch. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, spol. s r.o., 2001.
3. Hrala, V. Geografie cestovního ruchu. 4. upravené vyd. Praha: IDEA SERVIS konsorcium, 2002.
4. Komise pro strategický rozvoj regionu Orlicko. Strategický plán rozvoje regionu Orlicko. Berman Group, Inc.: 1998.
5. Mirvald, S. a kolektiv. Geografie cestovního ruchu. vydavatelství ZČU, fakulta pedagogická, Plzeň, 1996.
6. Muchka, I., Petříček, V. Východní Čechy: historie, krajina, umělecké památky. 1. vyd. Praha: Panorama, 1990.
7. Nouza, J. Rozhledny východních Čech. 1. vyd. Ústí nad Orlicí: Oftis, 1998.
8. Oriška, J. Technika služeb cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Idea servis, 1999.
9. Pásková, M Zelenka, J.,. Cestovní ruch – výkladový slovník. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002.
10. Podhorský, M. Pardubický kraj–průvodce na cesty.1. vyd. Praha: freytag&berndt, 2004.
11. Příbyl, J. Východočeský kraj, Ústeckoorlicko. 1. vyd. Hradec Králové: Kruh, 1987.
12. Štěpánek, V., Kopačka, L., Šíp, J. Geografie cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001.
13. Trojan, E. Pastviny. 1. vyd. Ústí nad Orlicí: Oftis, 1998.
14. Vítek, J. Krajinou severovýchodních Čech. 1. vyd. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2000.

Internetové stránky: navštíveny ve dnech 25.12.2005, 26.12.2005, 17.2.2006, 13.3.2006,14.3.2006, vždy odpoledne.

15. www.czechtourism.cz - 15¹⁾ - Tabulka: Počet obyvatel a výměra obcí Pardub. kraje k 31.12.2004

- 15²⁾ – Tabulka: Vybavenost obcí ORP Žamberk k 31.12.04

16. www.czso.cz

17. www.jablonno.cz
18. www.letohrad.cz
19. www.mapy.atlas.cz
20. www.mmr.cz
21. www.orlicko.cz
22. www.zamberk.cz

Seznam tabulek

1. Ubytovací ceny v autokempech.
2. Statistický přehled návštěvnosti Informačního centra Pastviny.
3. Poskytnuté služby v informačním centru Pastviny.
4. Zájem o určité aktivity.

Seznam grafů

1. Pohlaví respondentů.
2. Věk respondentů.
3. Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů.
4. Zaměstnání respondentů.
5. Původ respondentů.
6. Z které části Pardubického kraje pocházíte?
7. Počet lůžek v oblasti.
8. Počet ubytovacích zařízení v oblasti.
9. Jak jste se dozvěděl(a) o možnosti rekreace u nádrže Pastviny?
10. Jakým dopravním prostředkem jste se sem dopravil(a)?
11. S kým cestujete?
12. Kolik dní zde strávíte?
13. Kolikátou dovolenou zde trávíte?
14. Jak často navštěvujete nádrž Pastviny?
15. Ubytování respondentů.
16. Nejčastěji navštěvovaná místa v okolí.
17. Trávil(a) jste dovolenou u vody v posledních 5ti letech?
18. Kde jste trávil(a) dovolenou u vody v posledních 5ti letech?
19. Ideální oblast v ČR pro rekreaci u vody.
20. Do jaké míry Vám kazí požitek z dovolené následující skutečnosti?
21. Označte jednu věc, která se Vám zde líbí.
22. Označte jednu věc, která se Vám zde nelíbí.

Seznam map

1. Turistické regiony České republiky.
2. Vymezení oblasti Pastvinska.

Seznam příloh

1. Dotazník.
2. Poloha vodní nádrže Pastviny. (mapy)
3. Vodní nádrž Pastviny. (fotografie)
4. Popis vodního díla Pastviny. (nákresy a fotografie)
5. Penzion Pastviny. (fotografie)
6. Penzion Orlíček. (fotografie)
7. Penzion Lesanka. (fotografie)
8. Chata Bublačka. (fotografie)
9. Autokemp Petrův palouk. (fotografie)
10. Autokemp Šlechtův palouk. (fotografie)
11. Autokemp NOVA. (fotografie)
12. Autokemp U Kapličky. (fotografie)
13. Informační centrum Pastviny. (fotografie)
14. Viadukt Pastviny. (fotografie)
15. Přírodní rezervace a naučná stezka Zemská brána. (fotografie)
16. Suchý vrch. (fotografie)
17. Bouda. (fotografie)
18. Otevírací doba a vstupné koupališť, sportovních a kulturních zařízení, muzeí, opevnění, rozhleden a informačních center. (tabulka)
19. Cyklotrasy a cyklostezky oblasti.

Katedra cestovního ruchu
Zemědělská fakulta JU

Dotazník

Místo:

Datum:

1) Odkud jste přijel/a?

.....

2) Kolik dní zde strávíte?

1 den - Jaké je hlavní místo Vaší dovolené?

Více – Kolik?

3) Jak jste se sem dostali?

autem na kole pěšky veřejnou dopravou

4) Jak jste se dozvěděli o možnosti rekreace u nádrže Pastviny?

TV rozhlas tisk Internet CK infocentrum přátelé a známí

jiný způsob.....

5) S kým jste zde?

sám/a s přáteli s rodinou jiná společnost

6A) (pro dovolenkáře) Kolikátou dovolenou zde trávíte?

.....

6B) (pro místní) Jak často navštěvujete toto místo?

.....

7) Pokud zde přespáváte, služeb jakého ubytovacího zařízení využíváte?

hotel hostel pension ubytování v soukromí kemp-chata/stan

8) Jaká další místa v okolí jste v rámci této dovolené navštívili nebo plánujete navštívit?

.....
.....

9) Trávili jste dovolenou u vody v posledních 5ti letech?

ANO – NE

► Pokud ANO – Kde jste byli a kolikrát jste dané místo navštívili?

.....

10) Zkuste, prosím, vyjmenovat alespoň tři oblasti/lokality v České republice, o kterých si myslíte, že jsou ideální pro dovolenou u vody.

.....
.....
.....

11) Jakým aktivitám se během této dovolené věnujete především, jakým občas a o jaké byste případně měli zájem, kdyby byla možnost jejich uskutečnění?

Položka	věnuji se především	věnuji se občas	měl/a bych zájem
a) opalování			
b) koupání			
c) rybaření			
d) windsurfing			
e) jízdy na loďkách			
f) pěší turistika			
g) jízda na kolech			
h) pozorování ptáků s odborným průvodcem			
i) myslivecký lov			
j) návštěvy historických zajímavostí v okolí			
k) návštěvy muzeí			
l) účast na kulturních a společenských akcích			
m) houbaření a sběr lesních plodů			
n) tenis, stolní tenis, volejbal, nohejbal			
o) golf, atd.			

12) Do jaké míry Vám kazí požitek z dovolené následující skutečnosti? Pro každý potenciální problém odpovězte z následujícího výběru (není to pro mě problém, problém to je ale ne zásadní, je to zásadní problém, nedokážu o tom rozhodnout).

Položka	není to problém	mírný problém	zásadní problém	nedokážu rozhodnout
a) kvalita vody				
b) nedostatečná intimita prostředí				
c) hluk z cesty				
d) nedostatek míst k parkování				
e) nedostatek veřejných míst ke koupání				
f) nedostatek přírodních zákoutí				
g) vandalismus				
h) přeplnění lidmi				
i) výskyt komárů a ostatního bodavého hmyzu				
j) pocit bezpečí (před krádežemi atp.)				
k) cena služeb				
l) kvalita služeb				

13) Kdybyste měl(a) označit jednu věc, která se Vám zde líbí, která by to byla?
.....

14) Kdybyste měl(a) označit jednu věc, která se Vám zde nelíbí, která by to byla?
.....

Poslední otázky jsou pouze pro statistické hodnocení.

Věk: _____ Pohlaví: žena / muž

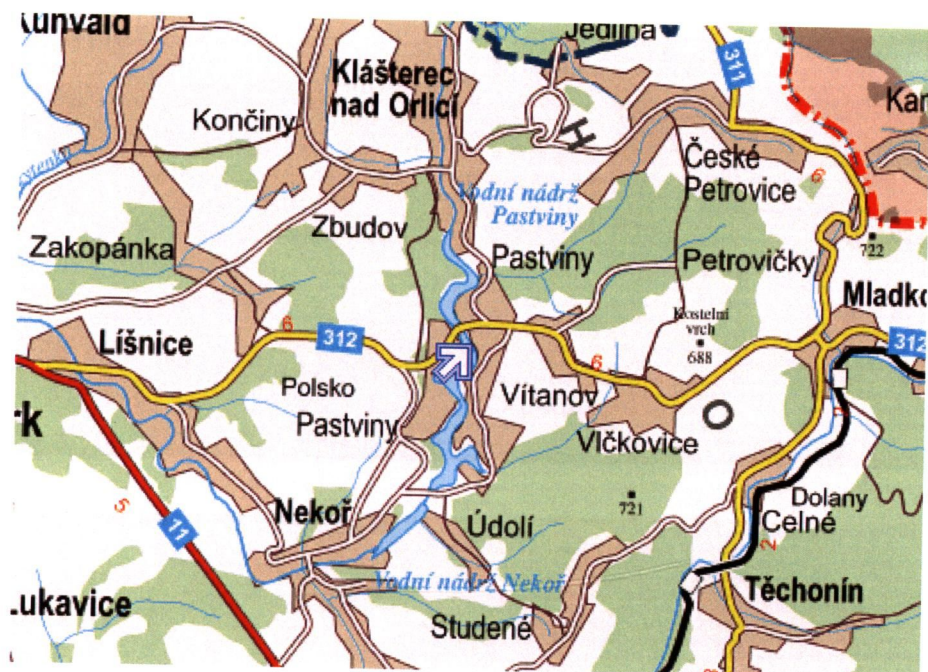
Vzdělání: základní vyučen(a) střední vysokoškolské

Zaměstnání: student zaměstnanec živnostník zaměstnavatel důchodce jiné

Děkuji Vám za Váš čas a velmi si cením Vaší spolupráce.

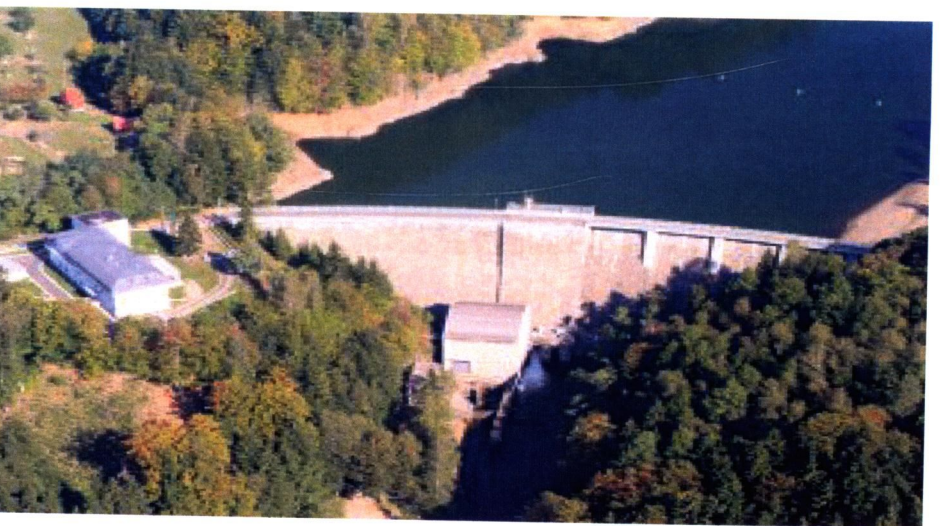
Zdroj: Dotazník J. Faltusová.

Příloha č.2: Poloha vodní nádrže Pastviny.

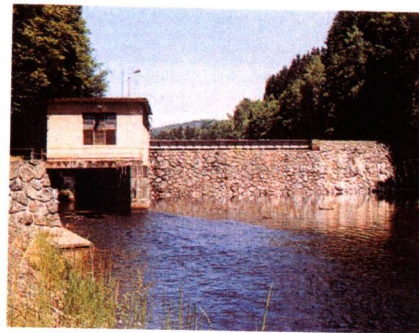
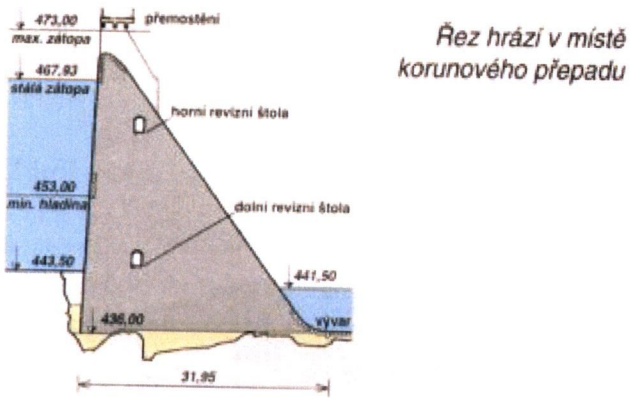
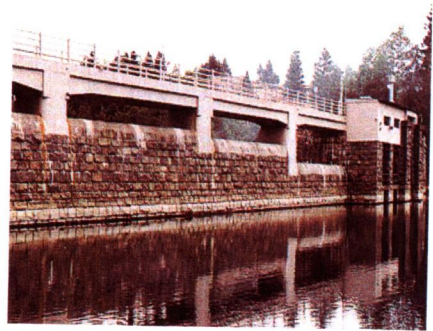
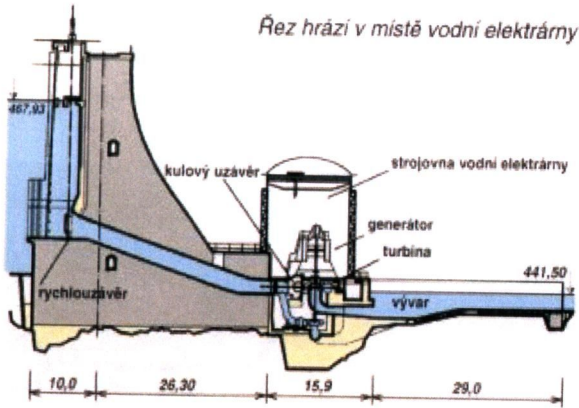
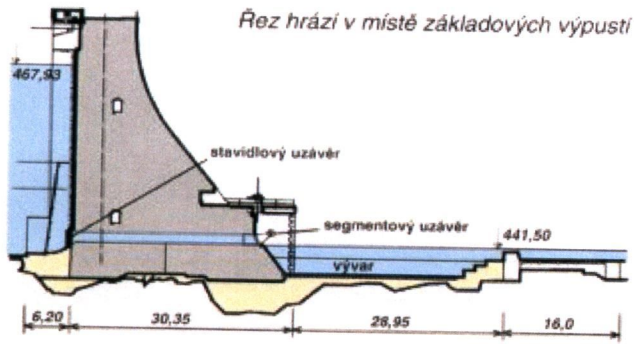
Zdroj: www.mapy.atlas.cz.

Příloha č.3: Vodní nádrž Pastviny.

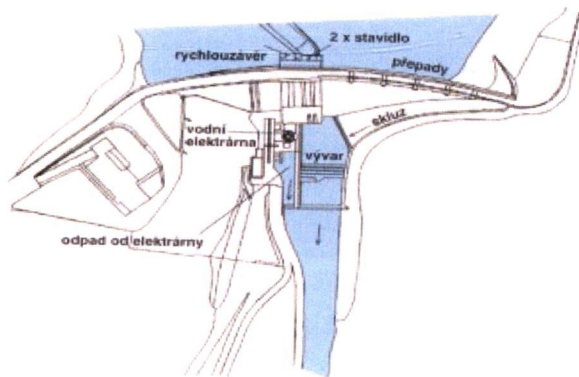

Zdroj: www.orlicko.cz.

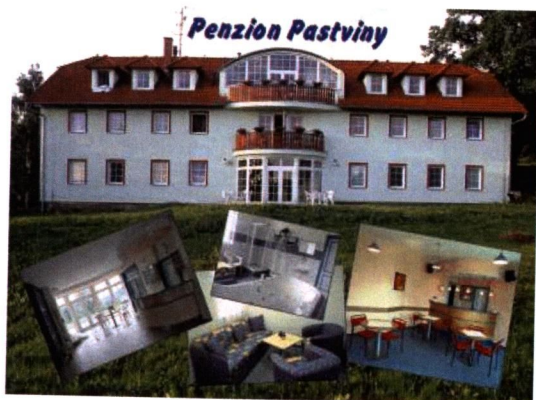
Příloha č.4: Popis vodního díla Pastviny.

Situace hráze

Příloha č.5: Penzion Pastviny.

Zdroj: www.orlicko.cz.

Příloha č.6: Penzion Orliček.

Zdroj: www.orlicko.cz.

Příloha č.7: Penzion Lesanka.

Zdroj: Foto J. Faltusová.

Příloha č.8: Chata Bublačka.

Zdroj: Foto J. Faltusová.

Příloha č.9: Autokemp Petrův palouk.

Zdroj: Foto J. Faltusová.

Příloha č.10: Autokemp Šlechtův palouk.

Zdroj: Foto J. Faltusová.

Příloha č.11: Autokemp NOVA.

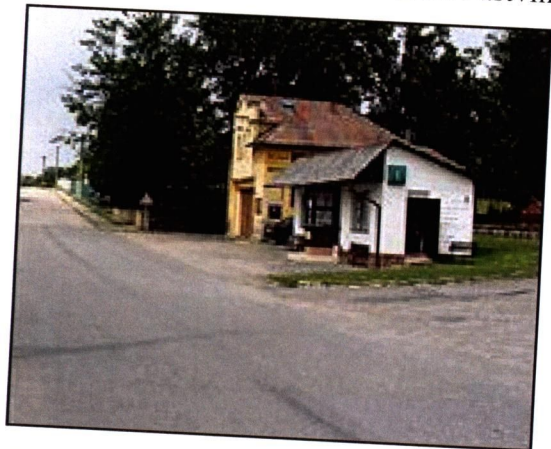
Zdroj: Foto J. Faltusová.

Příloha č.12: Autokemp U Kapličky.

Zdroj: Foto J. Faltusová.

Příloha č.13: Informační centrum Pastviny.

Zdroj: Foto J. Faltusová.

Příloha č.14: Viadukt Pastviny.

Příloha č.15: Přírodní rezervace a naučná stezka Zemská brána.

Zdroj: Foto J. Faltusová.

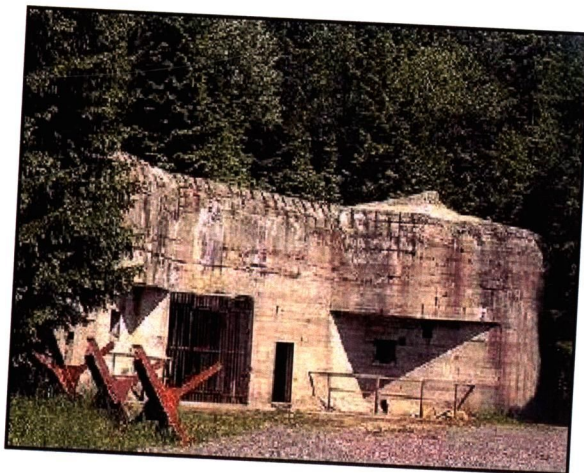

Příloha č.16: Suchý vrch.

Zdroj: www.orlicko.cz.

Příloha č.17: Bouda.

Příloha č.18: Otevírací doba a vstupné koupališť, sportovních a kulturních zařízení, muzeí, opevnění, rozhleden a informačních center.

Koupaliště – otevírací doba v letní sezóně, vstupné dospělí / děti.

	PO	ÚT	STR	ČT	PA	SO	NE	VSTUPNÉ
Letohrad	9 - 20	9 - 20	9 - 23	9 - 20	9 - 23	9 - 20	9 - 20	30kč/15kč
Žamberk	9 - 20	9 - 20	9 - 23	9 - 20	9 - 23	9 - 23	9 - 20	40kč
Jablonné n/O	Volný přístup							0

Sportovní a kulturní zařízení

Žamberk tenis	PO – NE: 8 - 21	Tenisový kurt 100 – 120kč/hod.
Žamberk minigolf	PO – NE: 9 - 20	Minigolf 50kč/hod.
Žamberk disko klub PONORKA	PA – SO: 18 – 4	Kulečnick, šipky, hrací automaty, vstupné na disko 30 – 50kč
Žamberk disko klub TOBOGÁN	Podle programu	Vstupné na disko 30 – 50kč
Jablonné disko GALAXY	STR: 18 – 2, PA: 19 – 5, SO: 19 - 5	Vstupné na disko 30 – 50kč, ve STR vstup volný
Jablonné hotel FILIPINUM	PO – NE: 9 - 21	Fitness 70kč/1,5hod., solárium 14kč/min., ten. kurt 100 – 120kč, bowling 190 – 270kč/hod.
Letohrad bowling	PO – NE: 15 - 23	Bowling 180 – 240kč/hod.

Muzea – otevírací doba, vstupné dospělí / děti.

	PO	ÚT - PA	SO	NE	VSTUPNÉ
Žamberk	-	9 – 12 12.30 – 16	14 – 17	14 – 17	30kč/5kč
Letohrad – července, srpen - ostatní měsíce	8.30 – 16.30 8 - 16	8.30 – 16.30 8 - 16	9 - 16 9 - 12	13 – 16 Zavřeno	20kč
Muzeum řemesel Letohrad	9 – 17	9 – 17	9 – 17	9 – 17	60kč/40kč
Jablonné nad Orlicí	9 – 12 13 - 16	9 – 12 13 - 16	9 – 12 13 - 16	9 – 12 13 - 16	20kč

ní – otevírací doba v letní sezóně, vstupné.

- otev. doba	11 – 16	Velký okruh 70kč/50kč
prohlídka	11, 13, 15	Malý okruh 50kč/30kč
	9.30 - 17	Vstupné do objektu 50kč/30kč

lny – otevírací doba, vstupné dospělí / děti.

k – Rozálka	PO – NE: 10 – 17	Vstupné 10kč
rch	PO – NE: 9 – 17	Vstupné 20kč/10kč

áční centra – otevírací doba a adresy informačních center.

	Otevírací doba	Telefon	Adresa
Pastviny	PO – NE: 9 -19 Pouze v letní sezóně	465 637 496	„Na křižovatce“, Pastviny
berk – letní s.	8 – 12, 13 – 17	465 612 946	Kostelní ulice 446, Žamberk
ímo letní s.	9 - 11.45, 12.30 - 17		
hrad – letní s.	8.30 – 17	465 622 092	Václavské nám. 77, Letohrad
ímo letní s.	9 - 16		
é n/O. – letní s.	9 – 17	465 641 371	Náměstí 5. května, Jablonné n/O.

Informační centrum Žamberk.

Příloha č. 19: Cyklotrasy a cyklostezky oblasti.

Trasy II. třídy:

- č. 18 – Česko–moravská trasa vede z Hlinska přes Choceň a Žamberk do Českých Petrovic
- č. 22 – Jizersko-krkonošská magistrála vede z Chrastavy přes území Jizerských hor, Krkonoš a Orlických hor až do Českých Petrovic
- č. 52 – Jesenicko-orlická magistrála vede z Českých Petrovic v Orlických horách přes Králíky do Hanušovic
- pozn.: České Petroviče v Orlických horách jsou uzlovým bodem s trasami č. 18,22 a 52

Trasy IV. třídy:

- č. 4071 – Kladenské sedlo – Suchý vrch – Mladkov – Hanička – Mezivří (okres Šumperk – Ústí nad Orlicí – Rychnov nad Kněžnou)
- č. 4072 – Potštejn – Bohousová – Letohrad – Čenkovice (okres RK - UO)
- č. 4073 – Zemská brána – Pastviny – Žamberk – Bohousová – Litice (okres UO)
- č. 4074 – Suchý vrch – Jablonné nad Orlicí – Letohrad – Žamberk – Kunvald – Hanička – Neratov (okres UO – RK)
- č. 4075 - Litice – Bohousová – Slatina nad Zdobicí – Říčky – Orlické Záhoří (okres UO – RK)
- č. 4076 – Julinčino údolí – Rokytnice v Orlických horách – Kunvald – Vlčkovice – Mladkov – Petrovičky (okres RK – UO)
- č. 4077 – Svatá trojice – Králíky – Lichkov – Mladov – Pastviny (okres UO – SU)

Zdroj: www.orlicko.cz.